

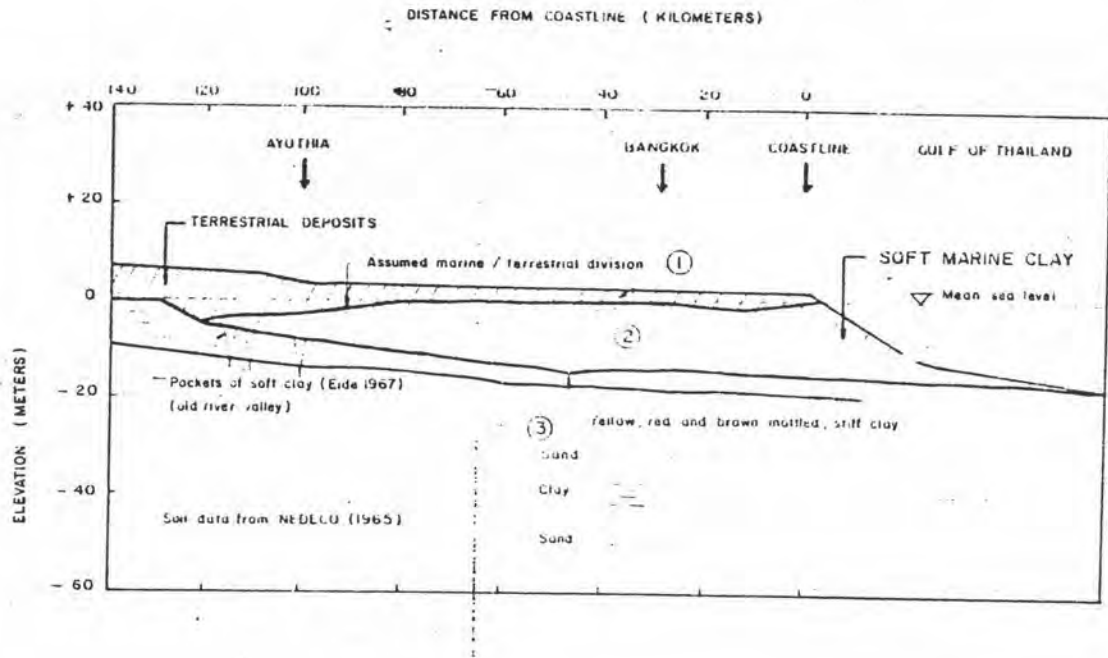
บทที่ 2

บททวนงานวิจัยที่ผ่านมา

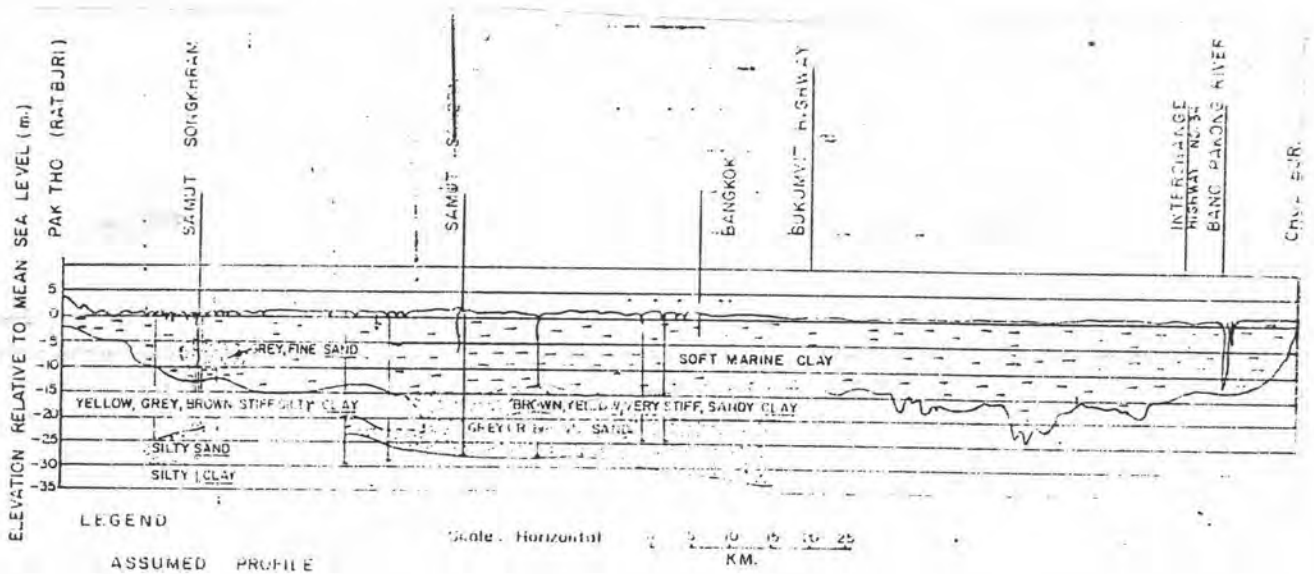
2.1 สภาพชั้นดินกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.1.1 สภาพทั่วไป

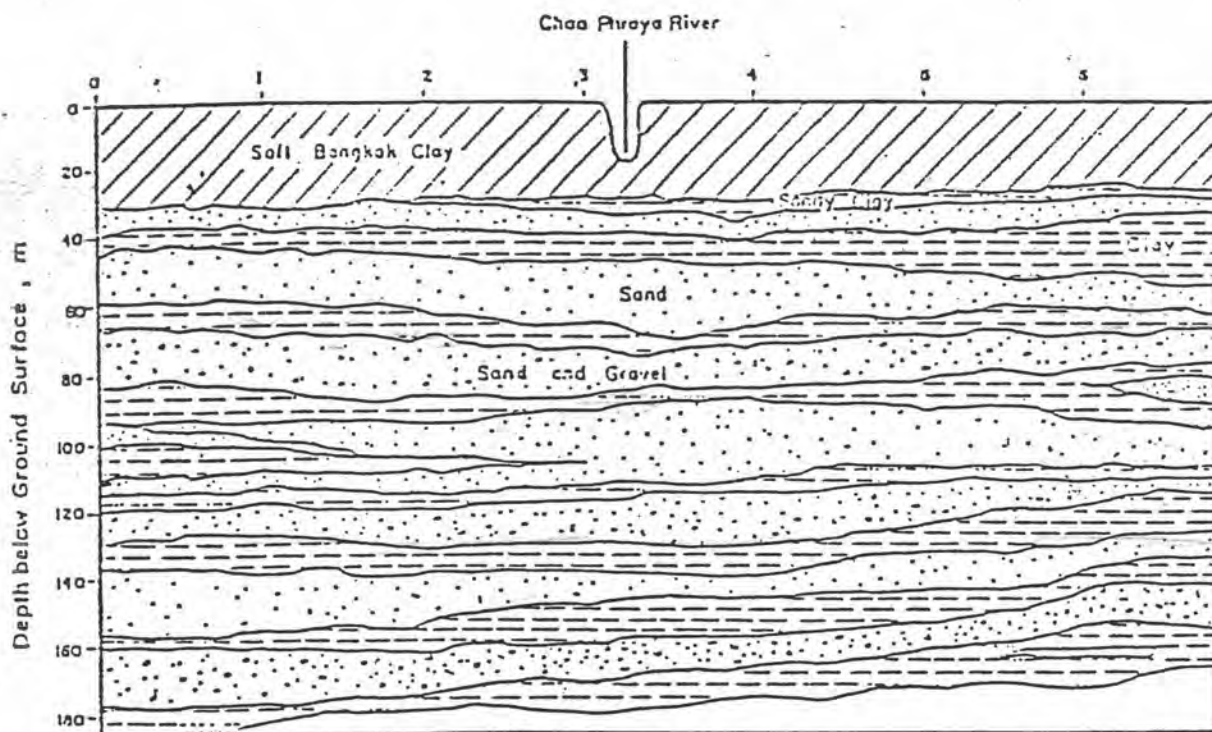
ชั้นดินกรุงเทพมหานครเป็นส่วนหนึ่งของชั้นดินราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีอาณาเขตดังนี้ (ว.ส.ท. 2520) ทิศใต้จรดอ่าวไทยทิศตะวันตกจรดเทือกเขาตะนาวศรี ทิศตะวันออกจรดที่ราบสูงโคราชและทิศเหนือจรดนครสวรรค์ โดยมีความยาวจากเหนือถึงใต้ประมาณ 250 กม. และจากตะวันออกถึงตะวันตกประมาณ 200 กม. มีพื้นที่ประมาณ 53,400 ตารางกิโลเมตร ส่วนตัวเมืองกรุงเทพมหานครตั้งอยู่บนสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาโดยห่างจากทะเลประมาณ 25 กิโลเมตร ระดับผิวดินในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับเฉลี่ยโดยประมาณ 1 ถึง 2 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (MSL) ดินตะกอนชั้นบนสุดจะเป็นดินอ่อนที่มี...ประกอบของเม็ดดินเป็นดินเหนียวเสี้ยวส่วนใหญ่ ชั้นดินนี้หนาประมาณ 15-20 เมตร อายุของชั้นดินนี้ประมาณไม่เกิน 10,000 ปี ดินยังอยู่ในสภาพที่อ่อนถึงอ่อนมากพร้อมที่จะไหลและยุบตัวได้มากเมื่อมีแรงมากระทำส่วนในเนื้อดินมีปริมาณน้ำปนอยู่เป็นอัตราส่วนที่สูงมากการยุบตัวจึงไม่เกิดทันทีทันใดทั้งหมดโดยการยุบตัวขึ้นอยู่กับระยะเวลา นับเป็นปีขึ้นไป รูป 2.1 และ 2.2 แสดงหน้าตัดดินในแนวเหนือใต้และตะวันออกตะวันตกตามลำดับ นอกจากนี้แล้วใต้ชั้นดินอ่อนลงไปจะเป็นชั้นดินตะกอนที่แข็งเป็นชั้นๆสลับกันระหว่างดินเหนียว, ทราย และกรวดดังแสดงในรูป 2.3 ลงไปลึกมากจึงจะถึงชั้นหินดานที่บริเวณกรุงเทพมหานครซึ่งมีความลึกมากกว่า 1,000 ม.แนวหินดินดานนี้ไปต้นเขินที่บริเวณจังหวัดชัยนาท

รูปที่ 2.1 หน้าตัดชั้นดินตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยาจากอยุธยาถึงชายฝั่งอ่าวไทย (ว.ส.ท. 2520)

รูปที่ 2.2 หน้าตัดชั้นดินตามแนวขวางแม่น้ำเจ้าพระยาจากราษฎร์ถึงชลบุรี (ว.ส.ท. 2520)

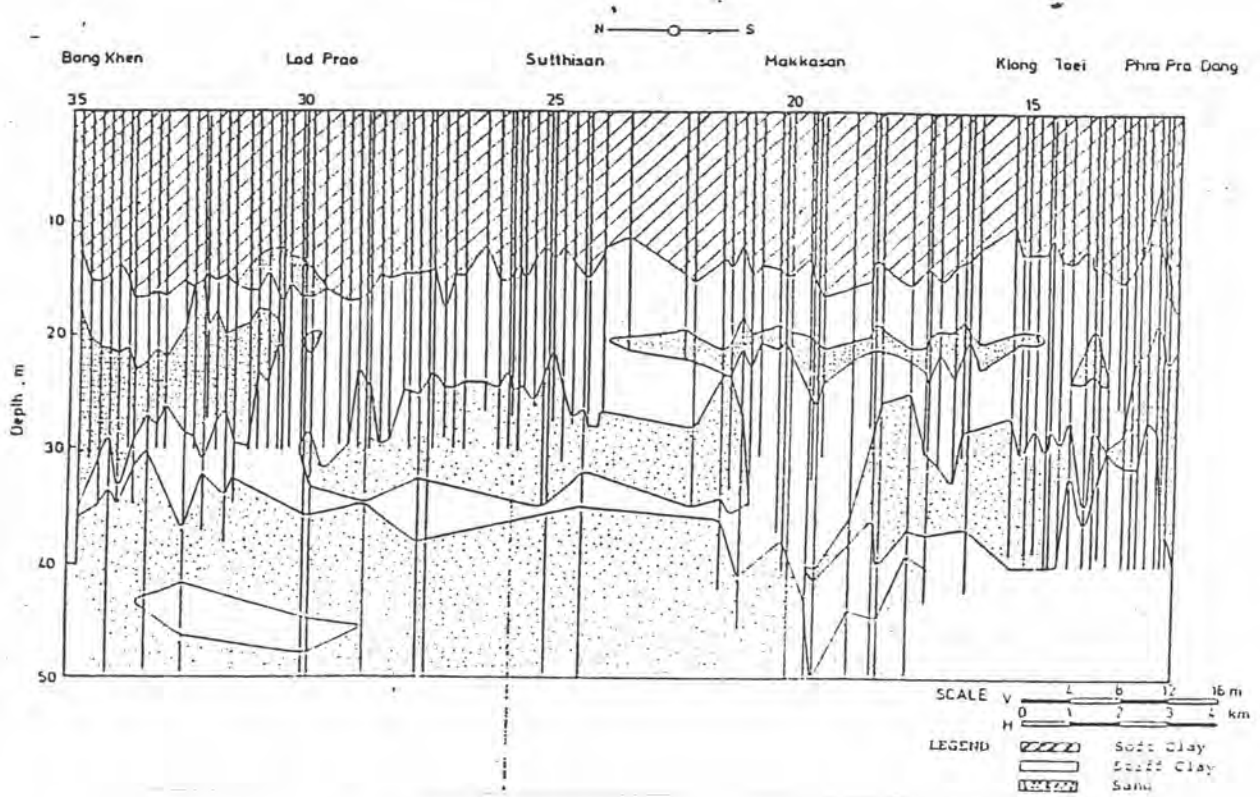
รูปที่ 2.3 ลักษณะสภาพชั้นดินในบริเวณกรุงเทพมหานคร (After Brand and Arbhabhirama , 1973)

2.1.2 สภาพชั้นดิน

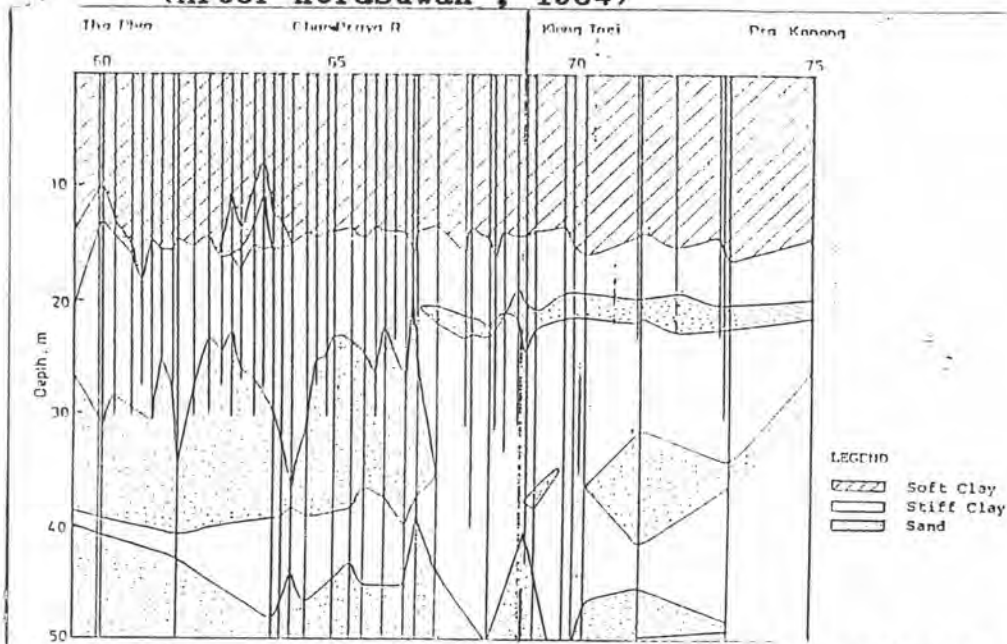
จากผลการศึกษาคุณสมบัติทางวิศวกรรมของชั้นดินในบริเวณกรุงเทพมหานครโดยนักวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมาในอดีตดังแสดงในรูป 2.4 และ 2.5 พบว่าชั้นดินตั้งแต่ผิวจนถึงระดับความลึก -50.00 เมตรซึ่งเป็นชั้นดินที่มีความสำคัญต่องานวิศวกรรม สามารถแบ่งออกตามหลักเกณฑ์ทางวิศวกรรมปฐพีโดยเรียงลำดับตามความลึกดังแสดงตามรูป 2.6 และ ตาราง 2.1 ได้ดังนี้คือ

(1) ชั้นเปลือก (Weathered crust or top soil) มีความหนาโดยประมาณ 1 ถึง 4 เมตร เป็นดินเหนียวสีเทาและน้ำตาลพร้อมทั้งรอยแตก (crack) ในบางแห่งอันเนื่องมาจากความแปรผันของความชื้นของดิน ดินชั้นนี้เป็นดินชนิด overconsolidated clay ที่มี S_u ประมาณ 3 ถึง 5 ตัน/ตารางเมตร

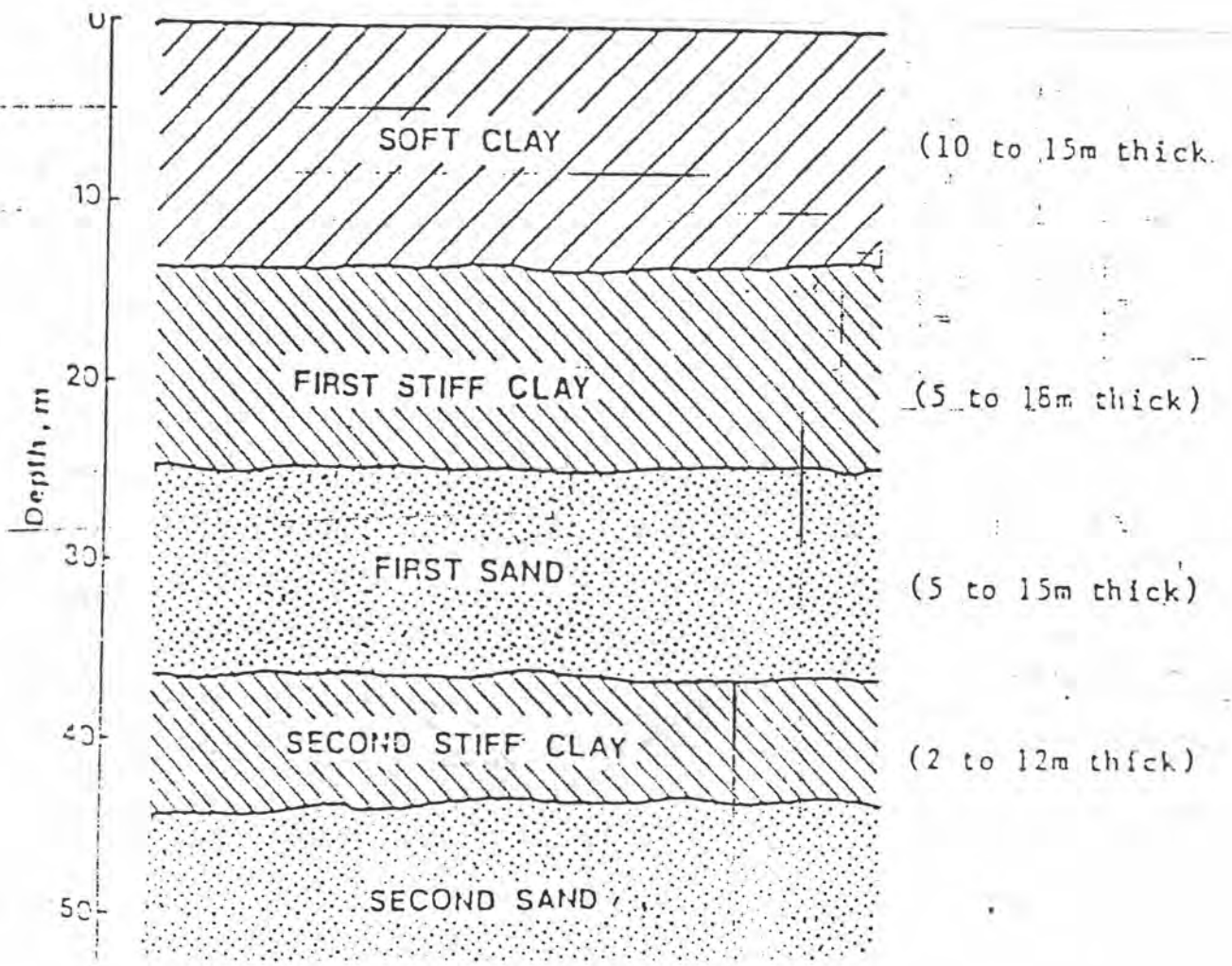
(2) ชั้นดินเหนียวอ่อนมากจนถึงปานกลาง (very soft to medium clay) มีความหนาประมาณ 10 ถึง 15 เมตรโดยความหนาแน่นจะมีค่ามากเมื่ออยู่ใกล้ทะเล (ดูรูป 2.1) และมีความหนาเฉลี่ย 14 เมตรในบริเวณส่วนกลางของกรุงเทพมหานครมีสีเทาเข้มหรือเทาปนเขียวโดยอาจมีเศษเปลือกหอยปนเล็กน้อยอันเนื่องมาจากเป็นดิน marine clay ดินชั้นนี้มี sensitivity ตั้งแต่ มากจนถึงปานกลาง จากการทดลอง Vane shear test พบว่า S_I มีค่าตั้งแต่ 8 ถึง 10 โดย S_I จะมีค่าลดลงเมื่อดินมีระดับความลึกมากขึ้นค่าปริมาณความชื้น (natural water content) มีค่ามากเท่า 70 % โดยมีค่าเกือบเท่าค่าความชื้นที่ liquid limit ดินอยู่ในสภาพ NC จนถึง slightly OC สำหรับในชั้นดินเหนียวอ่อนมากซึ่งอยู่ถัดลงมาจากชั้นเปลือกจะมีค่า S_u เพียง 1 ถึง 2 ตัน/ตารางเมตร ค่า Compression index C_c มีค่าประมาณ 0.5 ถึง 1.5 ดินชั้นนี้เป็นดินที่มีกำลังรับแรงเฉือนต่ำและค่าการยุบตัวสูงอันเป็นผลให้เป็นตัวสร้างปัญหาในงานวิศวกรรมฐานรากและมักถูกเรียกว่า ดินเหนียวอ่อนกรุงเทพ (Bangkok clay)

รูปที่ 2.4 ลักษณะสภาพชั้นดินในบริเวณกรุงเทพมหานครแนวเหนือ-ใต้
(After Kerdsuwan , 1984)

รูปที่ 2.5 ลักษณะสภาพชั้นดินในบริเวณกรุงเทพมหานครแนวตะวันออก-ตะวันตก
(After Kerdsuwan , 1984)

รูปที่ 2.6 ลักษณะสภาพชั้นดินทั่วไปในบริเวณกรุงเทพมหานคร
(After Kerdsuwan , 1984)

ตารางที่ 2.1 คุณสมบัติโดยประมาณของชั้นดินกรุงเทพ (TONYAGATE, 1978)

Soil Type	Depth m	Wn %	LL %	PL %	PI %	LI	t t/m ²	e	G
Weathered Clay	0-2	35-70	35-55	-	23-30	0.7-1.0	1.6-1.8	1.3-1.4	2.6-2.7
Soft Clay	1-16	65-90	65-90	30-40	40-63	0.6-0.9	1.5-1.7	1.5-2.6	2.7
Stiff Clay	10-25	24-34	40-75	20-28	18-50	0.1-0.2	1.9-2.0	0.65-0.95	2.7-2.8
First Sand	14-38	17-25	-	-	-	-	1.8-2.1	0.7	2.7
Hard Clay	24-43	30-35	55-69	18-25	31-44	0.1-0.3	1.8-2.0	0.8-0.95	2.7
Second Sand	30-58	20	-	-	-	-	1.8-2.6	0.75	2.7
Hard Clay	51-67	22-26	48-70	23-25	25-46	0.1	2.04	0.65-0.72	2.74
Sand	67-85	16	-	-	-	-	-	-	2.69
Hard Clay	79-96	19-20	56-57	22-26	32-34	-0.1	2.0-2.1	0.55-0.61	2.7-2.6

Tsai (1982) ได้เสนอคุณสมบัติทางวิศวกรรมของดินเหนียวอ่อนกรุงเทพ โดยรวบรวมจากการสำรวจในอดีตไว้ในตารางที่ 2.2

(3) ชั้นดินเหนียวแข็งชั้นแรก (First stiff clay) มีความหนาประมาณ 5 ถึง 10 เมตร โดยมีความหนาเฉลี่ย 5 เมตรในบริเวณส่วนกลางของกรุงเทพมหานคร ความหนาจะมีความน้อยในบริเวณทางเหนือและตะวันตกของส่วนกลางกรุงเทพมหานคร (ดังแสดงในรูป 2.1) ดินมีสีเทาและน้ำตาลโดยอาจมีทราย หรือทรายแป้ง (silt) ปนอยู่เล็กน้อย มีปริมาณความชื้น (natural water content) โดยประมาณ 20% และ LI เกือบเท่าศูนย์ มีกำลังรับแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำมากกว่า 10 ตัน/ตารางเมตร

(4) ชั้นทรายชั้นแรก (first sand layer) พบที่ความลึกประมาณระดับ -20 ถึง -30 เมตร จากผิวดิน โดยมีความหนาประมาณ 5 ถึง 15 เมตร เป็นทรายเม็ดละเอียดถึงเม็ดปานกลางสีน้ำตาลอ่อนและเทาอ่อน โดยในบางแห่งจะพบดินเหนียวหรือ silt ปนอยู่บ้างเล็กน้อยมีความชื้น w_n ประมาณ 20%

สภาพชั้นดินกรุงเทพมหานครใต้ชั้นทรายชั้นแรกลงไป จะพบว่าไม่มีความแน่นอนแต่อย่างไรก็ตามก็ยังพอจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้คือ

ก) ดินเหนียวแข็งมาก (very stiff to hard clay) ซึ่งประกอบด้วยดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายซึ่งมีกำลังรับหน่วยแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำมากกว่า 15 ตัน/ตารางเมตร และมีค่าการยุบตัวพอประมาณ ในพื้นที่บางแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งริมแม่น้ำเจ้าพระยาพบว่าดินเหนียวแข็งชั้นนี้ที่ 2 นี้มีคุณสมบัติเป็น NC clay

ตารางที่ 2.2 คุณสมบัติทางวิศวกรรมเบื้องต้นของดินเหนียวอ่อนกรุงเทพ
(Tsai, 1982)

คุณสมบัติ	หน่วย	AIT	หนองงูเห่า	ปทุมวัน	ป้อมพระจุลฑา
W_n^*	%	72-85	100-125	58-85	85-92
W_n^{**}	%	85-70	125-85	85-48	82-62
LL	%	79-95	80-122	58-72	75-110
PL	%	30-34	25-52	26-33	26-40
PI	%	45-63	59-80	34-39	48-70
LI*	-	0.84-0.91	1.05-1.10	0.77-0.78	0.88-0.89
LI**	-	0.91-0.78	1.10-0.92	0.78-0.68	0.88-0.61
e_o	-	2.06 ± 0.32	2.99 ± 0.51	1.88 ± 0.38	2.19 ± 0.38
C_c	-	1.11 ± 0.21	1.42 ± 0.49	0.78 ± 0.20	0.87 ± 0.13
C_c	-	0.17 ± 0.04	0.20 ± 0.07	0.14 ± 0.07	0.17 ± 0.06
P_c^*	t/m ²	22.6-8.2	4.5-3.5	18.1-10.1	-
P_c^{**}	t/m ²	8.2-10.8	3.5-11.8	10.1-15.3	2.34 ± 11.0
C_v	$\frac{1}{10\text{cm}^2/\text{sec}}$	1.64 ± 0.59	1.47 ± 0.50	1.86 ± 0.44	2.04 ± 1.05

* Weathered Zone

** Non-weathered Zone

ข) ชั้นทรายที่ความลึกมาก (deep sand layer) อาจเป็นชั้นทรายชั้น 2, 3 หรือ 4 โดยทั่วไปจะพบที่ความลึกมากกว่า 50 เมตร โดยที่ชั้นทรายมักจะถูกคั่นจากชั้นทรายชั้นที่ 1 และจากชั้นทรายชั้นอื่นๆ โดยดินเหนียวแข็งซึ่งมีความหนาประมาณ 5 ถึง 20 เมตร

2.1.3 สภาพความดันน้ำและหน่วยแรงประสิทธิผลในชั้นดินกรุงเทพฯ

การรวบรวมผลงานในอดีตซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพน้ำและหน่วยแรงประสิทธิผลในมวลดิน ซึ่งผิดปกติอันเป็นผลจากการสูบน้ำบาดาล เป็นดังนี้

NG(1983) ได้เสนอความสัมพันธ์เพื่อคิดค่าแรงดันน้ำในโพรงของดินโดยคำนึงถึงผลของการสูบน้ำบาดาล (deep well pumping) ดังนี้

$$U = 0.747(D-15) \quad \text{ตัน/ตารางเมตร} \quad (2.1)$$

เมื่อ D คือ ความลึกจากผิวดิน มีหน่วยเป็นเมตร

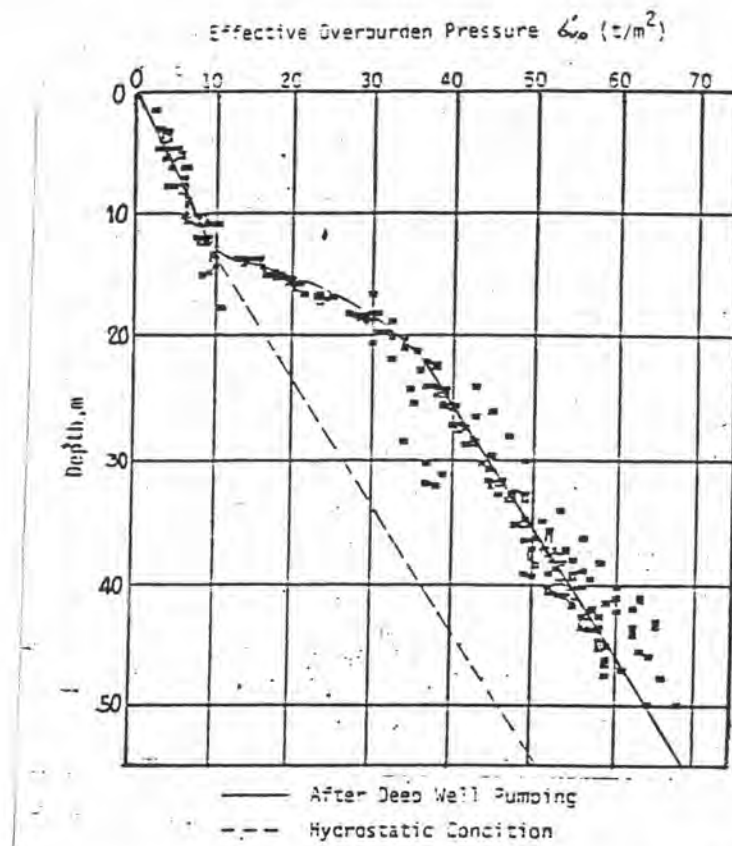
Kurdsuwan(1984) ได้เสนอความสัมพันธ์เพื่อคิดค่าหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งเนื่องจากน้ำหนักดิน $6'_{vo}$ ดังแสดงในรูปที่ 2.7 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการในกรณีที่ระดับลึกกว่า 15.7 เมตร ดังนี้

$$6'_{vo} = 15.7 + 0.98 h \quad \text{ตัน/ตารางเมตร} \quad (2.2)$$

เมื่อ h คือ ความลึกจากระดับผิวดิน มีหน่วยเป็นเมตร

2.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่าง N กับกำลังแรงเฉือนของชั้นดินกรุงเทพฯ

การออกแบบกำลังรับน้ำหนักของฐานรากเสาเข็มโดยใช้ค่า N

รูปที่ 2.7 ความสัมพันธ์ค่าหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งกับความลึกของชั้นดินกรุงเทพมหานคร (Kurdsuwan, 1984)

จำเป็นต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับค่า S_u ของดินเหนียวและ N กับค่า ϕ สำหรับดินเหนียวปนทรายและดินทรายแป้งตามลำดับ ความสัมพันธ์เหล่านี้ได้ทำขึ้นโดยวีรพันธ์ (2526) สำหรับดินเหนียวชั้นชั้นแรกและดินเหนียวปนทรายและ Thanuklueng (1987) สำหรับทรายแป้งชั้นแรก โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับคุณสมบัติของดินชนิดต่างๆ ในเอกสารอ้างอิงต่างประเทศจะถูกรวบรวมไว้ในหัวข้อ 2.5

2.1.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง N กับ S_u

โดยทั่วไปค่ากำลังรับแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำ (undrained shear strength, S_u) สามารถหาได้จากการทดสอบในสนามและในห้องปฏิบัติการ ซึ่งในทางปฏิบัติมักหาจากการทดสอบ unconfined compression test หรือ อาศัยความสัมพันธ์กับค่า N เมื่อดินเหนียวเป็นดินแข็ง

วีรนนท์(2526) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับค่า S_u ของดินเหนียวแข็งชั้นแรก ซึ่งความสัมพันธ์นี้มีความใกล้เคียงกับความสัมพันธ์ซึ่งเสนอโดย Terzaghi & Peck (1948) และ Sower et.al.(1961) สำหรับกรณีดินเหนียวชนิด CH และ CL ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับดินเหนียวซึ่งมีความเป็นพลาสติกสูง (CH)

$$S_u = 0.687 N \quad \text{ตัน/ตารางเมตร} \dots\dots\dots (2.3)$$

สำหรับดินเหนียวซึ่งมีความเป็นพลาสติกต่ำถึงปานกลาง (CL)

$$S_u = 0.5175 N \quad \text{ตัน/ตารางเมตร} \dots\dots\dots (2.4)$$

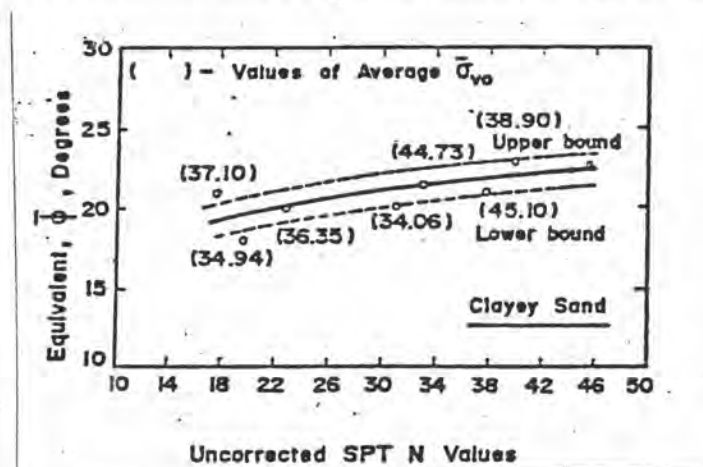
โดยค่า N คือ ค่าการทดสอบการทะลุทะลวงมาตรฐาน (ครึ่งต่อฟุต) ส่วนชนิดของดินเหนียวแบ่งประเภทโดยอาศัยหลักการตาม Unified Soil Classification อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องระลึกอยู่เสมอคือความสัมพันธ์ข้างต้นได้จากการศึกษาชั้นดินเหนียวแข็งชั้นแรก (first stiff clay) ซึ่งมีความลึกระหว่าง 14-25 ม. ซึ่งมีค่า N มากกว่า 8 โดยค่า N นี้สามารถนำมาแทนค่าโดยไม่ต้องปรับแก้

2.1.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับ ϕ

i) ทรายปนดินเหนียว (Clayey sand)

โดยหลักการพื้นฐานแล้วค่า ϕ สามารถทราบได้โดยการทดสอบ direct shear และ triaxial อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้วการทดสอบดังกล่าวได้ผลไม่ดีนักเนื่องจากความยุ่งยากในการเก็บตัวอย่าง ดังนั้นวีรนนท์(2526) จึงได้เสนอความสัมพันธ์ซึ่งได้จากการวิเคราะห์กลับ (Back

analysis) ผลการทดสอบน้ำหนักบรรทุกเสาเข็มตอก ดังแสดงในรูป 2.8 ดังนี้

รูปที่ 2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างค่ามุมเสียดทานภายในกับผลการทดสอบการทะลุทะลวงมาตรฐานสำหรับดินทรายปนดินเหนียว (วีรนนท์, 2526)

$$\phi = 12.041 N^{0.182} \dots \dots \dots (2.5)$$

เมื่อ ϕ คือ ค่ามุมเสียดทานสมมูลซึ่งผลรวมของ ϕ และ C ไปด้วยกัน องศา

N คือ ค่าทะลุทะลวงมาตรฐานจากการทดสอบจริง โดยไม่ต้องปรับแก้ ครึ่ง/ฟุต

ii) ทรายปนดินแป้ง (silty sand)

Thanuklueng(1987) แนะนำว่าความสัมพันธ์ซึ่งถูกเสนอโดย Peck, Hansen & Thornburn(1974) ตามรูปที่ 2.9 มีความใกล้เคียงกับผลการศึกษา silty sand ของชั้นทรายกรุงเทพฯ โดยค่า N ที่จะนำมาแทนค่าลงในรูปที่ 2.9 ดังกล่าวจะต้องได้รับการปรับแก้ขึ้นเนื่องจาก $6'_{vo}$ ก่อนซึ่งค่าปรับแก้ C_n แสดงตามรูป 2.10

$$N' = C_n N \quad \dots \dots \dots (2.6)$$

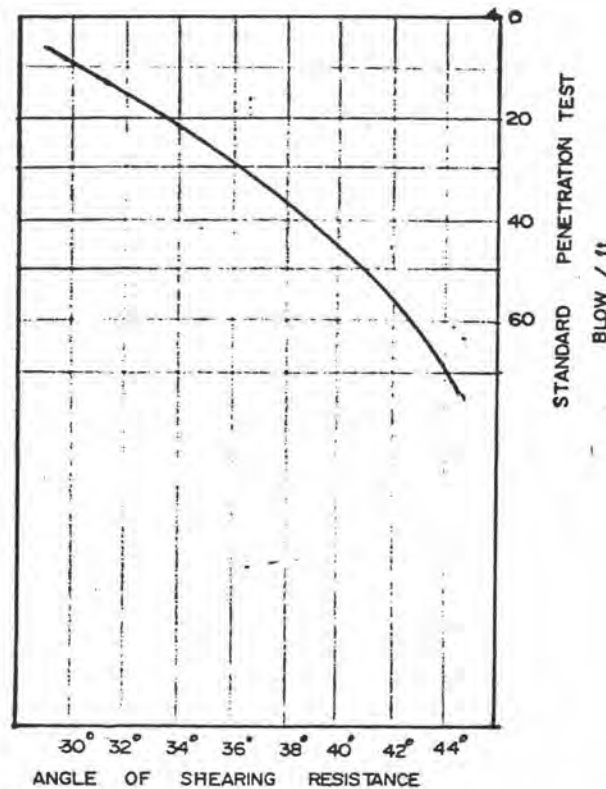
$$C_n = 0.77 \log (20/6'_{v_0}) \quad \dots \dots \dots (2.7)$$

เมื่อ N' คือ ค่า N ที่ได้รับการปรับแก้แล้ว

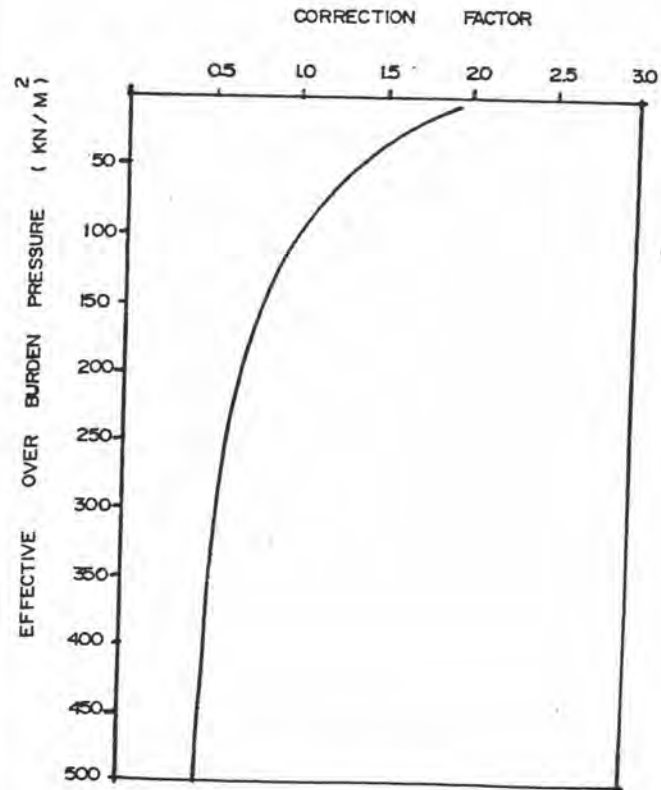
C_n คือ ค่าปรับแก้เนื่องจากผลของ $6'_{v_0}$

N คือ ค่า N ที่ได้จากการทดสอบในสนาม (ครั้งต่อฟุต)

$6'_{v_0}$ คือ ค่าหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวดิ่ง (ตันต่อตร.ฟุต)

รูปที่ 2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า N (SPT) กับค่า ϕ
Peck, Hansen & Thornburn(1974)

รูปที่ 2.10 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า C_n กับ σ'_{vo}
Peck, Hansen & Thornburn (1974)

2.2 การประมาณค่ากำลังนน. ของเสาเข็มโดยอาศัยสูตรสถิตศาสตร์ (static formula)

สมการพื้นฐานในการคิดค่ากำลังรับนน. ของเสาเข็มจะเท่ากับผลรวมของกำลังรับนน. ของดินรอบเสาเข็ม (P_s) และดินใต้เสาเข็ม (P_b) ลบด้วยนน. ของเสาเข็มเอง (W_p)

$$P_{ult} = P_s + P_b - W_p \quad (2.8)$$

$$\text{โดย } P_s = \int_0^L (C'a + 6'_{v_s} K_s \tan \phi_a) C d l \quad (2.9)$$

$$P_b = m A_b (c' N_c + 6'_{v_s} N_q + 0.5 \gamma d N_\gamma) \quad (2.10)$$

เมื่อ $C'a$ คือ หน่วยแรงยึดเกาะ (adhesion)

K_s คือ สัมประสิทธิ์ของแรงดันด้านข้าง (coefficient of lateral earth pressure)

ϕ_a คือ มุมเสียดทานระหว่างเสาเข็มกับดิน (angle of friction between pile and soil)

c' คือ หน่วยแรงยึดเหนี่ยวของดิน (cohesion)

N_c , N_q และ N_γ คือ สัมประสิทธิ์ของค่าหน่วยแรงรับแรงฮาร (factor of bearing capacity)

$6'_{v_s}$ คือ หน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งที่ผิวของเสาเข็ม (effective vertical stress in soil at pile shaft)

C และ l คือ เส้นรอบรูปและความยาวของเสาเข็มตามลำดับ

Ap คือ พื้นที่หน้าตัดของเสาเข็มที่ปลายเสาเข็ม

σ'_{vb} คือ หน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งที่ปลายเสาเข็ม (effective vertical stress in soil at pile tip)

σ คือ หน่วยน. ของดินที่ปลายเข็ม

d คือ เส้นผ่าศูนย์กลางของเสาเข็มที่ปลายเข็ม

m คือ สัมประสิทธิ์ในกรณีที่ดินที่ปลายและด้านข้างเสาเข็ม mobilize ไม่พร้อมกัน

ซึ่งโดยปกติแล้ว $m < 1.00$ แต่เพื่อให้ง่ายในทางปฏิบัติจะให้ $m = 1.00$. โดยการวิเคราะห์ตามสมการ (2.8), (2.9) และ (2.10) นี้ทำได้ 2 วิธี คือ (1) หน่วยแรงรวม (total stress) และ (2) หน่วยแรงประสิทธิผล (effective stress) ซึ่งความเหมาะสมของแต่ละวิธีขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่น ชนิดของดินรอบและใต้เสาเข็ม, อัตราการให้หน. บรรทุกบนเสาเข็ม, วิธีการให้หน. บรรทุกของเสาเข็มและวิธีการก่อสร้างเสาเข็ม แต่หลักการพื้นฐานนั้นควรที่จะพิจารณาโดยอาศัยปัจจัยข้างต้นว่าสภาวะวิกฤติ (critical condition) เกิดขึ้นเมื่อใด เพื่อที่จะได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมรวมถึงการเลือกคุณสมบัติของดินที่ถูกต้อง สภาพการไหลของน้ำออกจากดินรวมทั้งการพิจารณาสภาวะวิกฤติจะได้กล่าวต่อไป (ดูข้อ 2.2.1)

2.2.1 พฤติกรรมของดินเมื่อถูก stress จากเสาเข็ม

2.2.1.1 เสาเข็มตอก (driven pile)

i) เสาเข็มตอกใน cohesive soil

ผลจากการตอกจะทำให้ดินที่ผิวและใต้

เสาเข็มถูกรบกวนจนถึงสภาวะremoldและปริมาณการรบกวนจะลดน้อยลงสำหรับมวลดินที่อยู่ห่างเสาเข็มออกไป ซึ่งบริเวณที่ถูกรบกวนมากจะอยู่ในระยะประมาณเท่ากับความกว้างของเสาเข็มในขณะที่เฉือนกันหน่วยแรงรวมในแนวนอน (horizontal total stress) ก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นผลจากการตอก การรบกวนและการเพิ่มหน่วยแรงนี้เองทำให้โครงสร้างของเม็ดดิน (soil skeleton) และแรงดันน้ำในโพรงดิน (pore pressure) เปลี่ยนแปลงไปซึ่งมีผลให้กำลังรับแรงเฉือน (undrained shear strength) เปลี่ยนแปลงไป การตอกเสาเข็มนี้จึงทำให้กำลังรับแรงเฉือนลดลงในตอนแรก แต่ต่อมาอันเนื่องจากการจัดเรียงตัวใหม่ของโครงสร้างเม็ดดินโดยปริมาตรไม่เปลี่ยนแปลง (Thixotropy) กำลังรับแรงเฉือนจะสูงขึ้นกับเวลา ซึ่งขบวนการนี้จะเกิดขึ้นภายหลังการตอกเสร็จสิ้นแล้ว สำหรับ NC และ slightly OC clay นั้นความดันน้ำในดินจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากผลของการตอกและจะลดลงตามเวลาเนื่องจากขบวนการอัดตัวคายนํ้า (consolidation) ภายหลังการตอกเสร็จสิ้นเป็นผลให้กำลังรับน้ำหนักของเสาเข็มเพิ่มขึ้นกับเวลา ในทางตรงข้ามสำหรับ heavy OC clay ($OCR > 8$) การเพิ่มขึ้นของกำลังรับน้ำหนักของเสาเข็มหลังการตอกมาจากการจัดตัวของโครงสร้างเม็ดดินเพียงอย่างเดียว, ส่วนความดันน้ำในดินลดลงเมื่อมีการตอกเสาเข็มดังนั้นการกลับมาในสภาพสมดุลย์จึงทำให้กำลังรับน้ำหนักของเสาเข็มลดลงเล็กน้อยเป็นผลให้การเพิ่มกำลังรับน้ำหนักกับเวลามีไม่มาก

จากมูลเหตุข้างต้นนี้เองจึงมี 2 กรณี

ซึ่งจะพิจารณาคือ

ก) เข็มตอกใน NC clay แล้วถูกน้ำหนักบรรทุกกด (compression) ซึ่งเป็นกรณีโดยทั่วไปของเสาเข็มที่ติดตั้งในกวม. โดยกำลังรับนน. จะเพิ่มตามเวลาทำให้สภาวะวิกฤติ (critical condition) จะเกิดในระยะเวลาเริ่มแรก (short term) ซึ่งการวิเคราะห์จะอาศัยวิธีการและข้อมูลดินในลักษณะหน่วยแรงรวม (total stress) สำหรับดินเหนียว

ข) เข็มตอกใน Heavy OC clay แล้วถูกแรงดึง (tension) โดยกำลังรับนน. ของเสาเข็มมีโอกาสจะลดลงกับเวลาทำให้สภาวะวิกฤติ (critical condition) อาจจะมีเกิดในระยะยาว (long term condition) ซึ่งการวิเคราะห์จะอาศัยวิธีและข้อมูลดินในลักษณะที่ไม่มี excess pore pressure นั่นคือสมบัติทางด้านแรงเฉือนอยู่ในรูปของหน่วยแรงประสิทธิผล

นอกจาก 2 กรณีข้างต้นแล้วยังมีกรณีอื่นอีกที่มีปัจจัยหลายตัวเข้ามาเกี่ยวข้องอันมีผลให้ลดและเพิ่มในเวลาเดียวกัน ซึ่งในการวิเคราะห์จำเป็นต้องพิจารณาว่าปัจจัยตัวใดมีผลมากเท่าใดเพื่อหาบทสรุปว่ากำลังรับแรงเฉือนเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามเวลา ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นวิเคราะห์ได้ยากมาก

ii) เสาเข็มตอกใน cohesionless soil

โดยปกติแล้วดินประเภท clean cohesionless soil ซึ่งไม่มีดินเม็ดละเอียด (fine grained soil) ผสมอยู่ จะมีค่า pore pressure คงที่ ดังนั้นเมื่อมีการตอกเสาเข็มค่ากำลังรับแรงเฉือน (ϕ) จึงไม่เปลี่ยนแปลงตามเวลาแต่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากการตอกเสาเข็มจะทำให้ทรายมีความหนาแน่นสัมพัทธ์เพิ่มขึ้น

ผลจากการตอกเสาเข็มในดินทรายสะอาดปกติ (หลวมถึงแน่น) จะทำให้ความหนาแน่นสัมพัทธ์ (D_r) และมุมเสียดทาน (ϕ) มีค่าสูงขึ้น และการตอกมีผลในทางตรงข้ามสำหรับดินทรายแน่นที่อยู่ในสภาพแน่นที่สุดแล้ว (very dense sand)

ผลจากการตอกเสาเข็มในทรายที่มีดินเม็ดละเอียดผสมอยู่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่า porepressure ดังนี้ในทรายแน่นค่า pore pressure จะลดลง(ทำให้ shear strength เพิ่มขึ้น) ส่วนในทรายหลวมค่า pore pressure จะเพิ่มขึ้น (ทำให้ shear strengthลดลง) การลดลงของความดันน้ำจะทำให้ตอกเสาเข็มลำบากขึ้นต้องปล่อยทิ้งไว้ให้ความดันน้ำกลับมาที่เดิม การตอกเสาเข็มจะทำให้ง่ายขึ้น

2.2.1.2 เสาเข็มเจาะ (bored pile)

การทำเสาเข็มเจาะทั้งใน cohesive soil และ cohesionless soil นั้นทำให้มวลดินใกล้เคียงถูกรบกวนเช่นกันแต่ปริมาณการรบกวนจะน้อยกว่าในกรณีเสาเข็มตอก อีกทั้งหน่วยแรงรวมของดินทางด้านข้างและใต้หลุมเจาะก็จะมีค่าลดลงด้วยเหตุนี้กำลังเสียดทาน (skin friction) และกำลังต้านที่ปลายเข็ม (end bearing) ของเสาเข็มเจาะจึงน้อยกว่าเสาเข็มตอก

สำหรับเสาเข็มเจาะในทรายสะอาดกำลังรับแรงนี้จะคงที่ภายหลังการก่อสร้างเสาเข็มเสร็จสิ้น และในกรณีเสาเข็มเจาะในดินแป้ง (silt), ดินเหนียว (clay) การเจาะเอาดินออกทำให้ความดันน้ำลดลงและจะเพิ่มขึ้นตามเวลาภายหลังการก่อสร้างเสาเข็มเสร็จสิ้นแล้วทำให้กำลังรับแรงเฉือนลดลงตามเวลา ดังนั้นสภาวะวิกฤติจะเกิดที่ระยะยาว (long term condition) โดยการวิเคราะห์จะอาศัยวิธีการและคุณสมบัติดินแบบหน่วยแรงประสิทธิผล

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งสิ้น 2 หัวข้อคือ 2.2.1.1 และ 2.2.1.2 นั้นแสดงให้เห็นว่าในการคาดคะเนกำลังรับนน. ให้แม่นยำกระทำได้ยากเนื่องจาก

- ค่าคุณสมบัติดิน (soil parameter) ต่างๆที่ได้รับจากการทดสอบทั้งในสนามและห้องปฏิบัติการมีค่าต่างจากค่าจริงๆที่รอบและใต้เสาเข็มเนื่องจากดินที่ใช้ทำการทดสอบมีสภาพการรบกวนต่างจากการรบกวนที่เกิดขึ้นจริงอีกทั้ง stress

system และ stress path ของขบวนการทดสอบ ก็แตกต่างจากสภาพที่เสาเข็มกระทำต่อดินจริง

- ในการวิเคราะห์สภาวะวิกฤติ (critical condition) ซึ่งมีเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นเรื่องค่อนข้างซับซ้อน ซึ่งวิธีการวิเคราะห์มีทั้งในลักษณะ long term condition และ short term condition

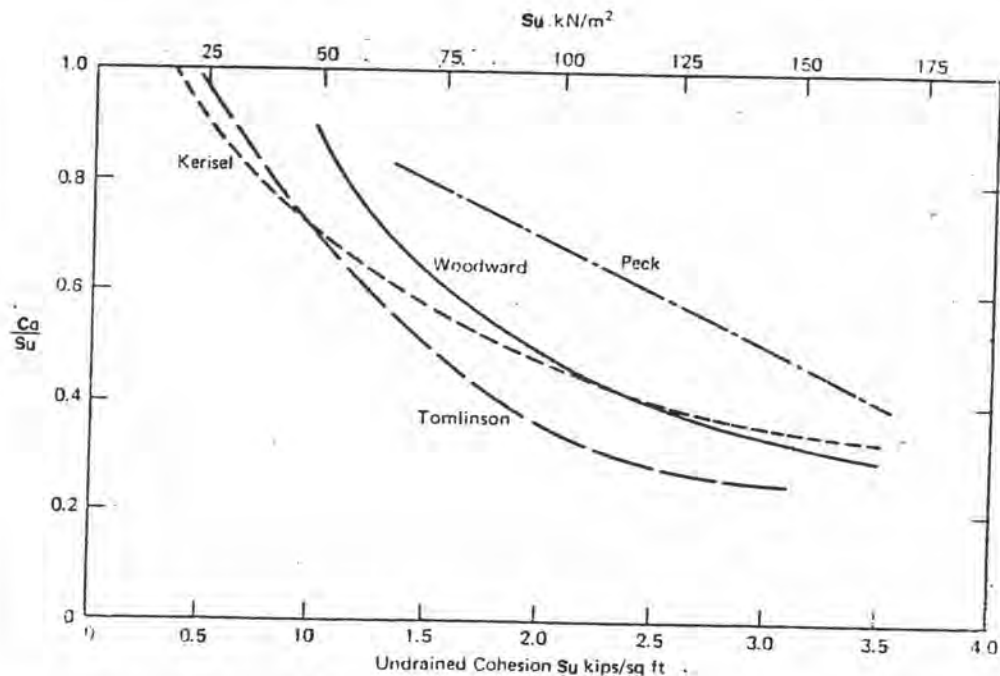
- ขบวนการบางอย่างที่มีผลต่อกำลังรับน้ำหนักของเสาเข็ม เช่น Thixotropy, consolidation, remolding, swelling และ heaving ต่างเป็นขบวนการที่ซับซ้อนซึ่งกำหนดแน่นอนตายตัวไม่ได้

2.2.2 ค่าคุณสมบัติดินที่ใช้ในการคาดคะเนกำลังรับน. ของเสาเข็ม

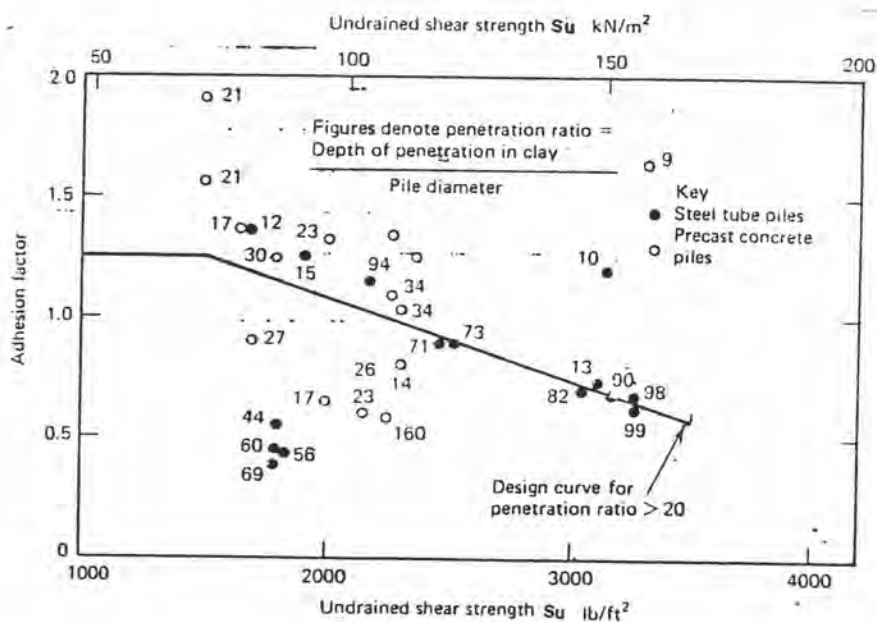
i) undrained pile soil adhesion C_a

ค่า C_a ขึ้นกับปัจจัยหลายประการเช่นชนิดและขนาดของเสาเข็ม, ชนิดและค่ากำลังรับแรงเฉือนของดิน, วิธีการก่อสร้างเสาเข็มและเวลาในการพิจารณา ทางที่ดีที่สุดในความคิดว่า C_a คือการคำนวณกลับจากผลการทดสอบน. บรรทุกเสาเข็มซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงได้มีการสร้างความสัมพันธ์แบบ empirical ระหว่าง C_a กับตัวแปรต่างๆ เช่น

- ความสัมพันธ์ระหว่าง C_a/S_u (undrained cohesion) กับ S_u ค่า C_a/S_u มักถูกเรียกว่าสัมประสิทธิ์การยึดเกาะ (adhesion factor) กรณีเสาเข็มตอก McClelland (1974) ได้รวบรวมไว้แสดงในรูป 2.11 รูปดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสำหรับดินอ่อน ($S_u < 24 \text{ kPa}$) C_a/S_u จะเท่ากับ 1 อย่างไรก็ตามสำหรับดินเหนียวแข็งแล้วความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างจะกระจัดกระจาย

รูปที่ 2.11 สัมประสิทธิ์การยึดเกาะสำหรับเสาเข็มตอกในดินเหนียว
(After McClelland , 1974)

รูปที่ 2.12 สัมประสิทธิ์การยึดเกาะสำหรับเสาเข็มตอกในดินเหนียวใต้ชั้น
ทรายหรือกรวด (Tomlinson , 1970)

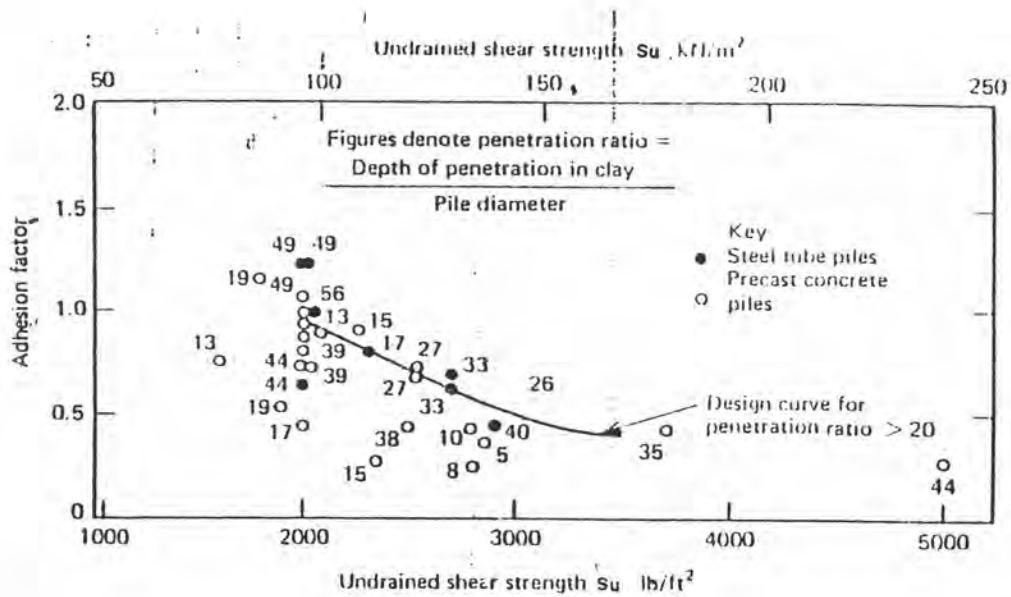
- จากการศึกษาของ Tomlinson (1970) พบว่านอก จาก C_a/S_u (Undrained shear strength) ในกรณีเสาเข็มตอกจะขึ้นกับ S_u แล้วยังขึ้นกับชั้นดินที่เหนือขึ้นไป (เปรียบเทียบกับรูป 2.12 และรูป 2.13) จากการศึกษาความสัมพันธ์ข้างต้นในระยะต่อมาพบว่าในกรณีเสาเข็มตอกในชั้นดินเหนียวได้ มีนทรายหรือกรวด ดังแสดงในรูป 2.12 ค่า C_a/S_u ที่แสดงมีค่าสูงเกินไปซึ่งเป็น ผลจากการ carry down แรงเสียดทานของดินชั้นที่เหนือขึ้นไปซึ่งกระทำต่อดิน เหนียวโดยเสาเข็ม

- จากการศึกษาโดยอาศัยผลการทดสอบน.เสาเข็ม โดย Flaate (1968) พบว่า C_a/S_u ขึ้นกับทั้ง S_u และ PI ดังแสดงใน รูป 2.14 อย่างไรก็ตามจำนวนผลการทดสอบใน stiff ถึง very stiff clay นั้นมีการนำมาวิเคราะห์ในปริมาณน้อยมาก

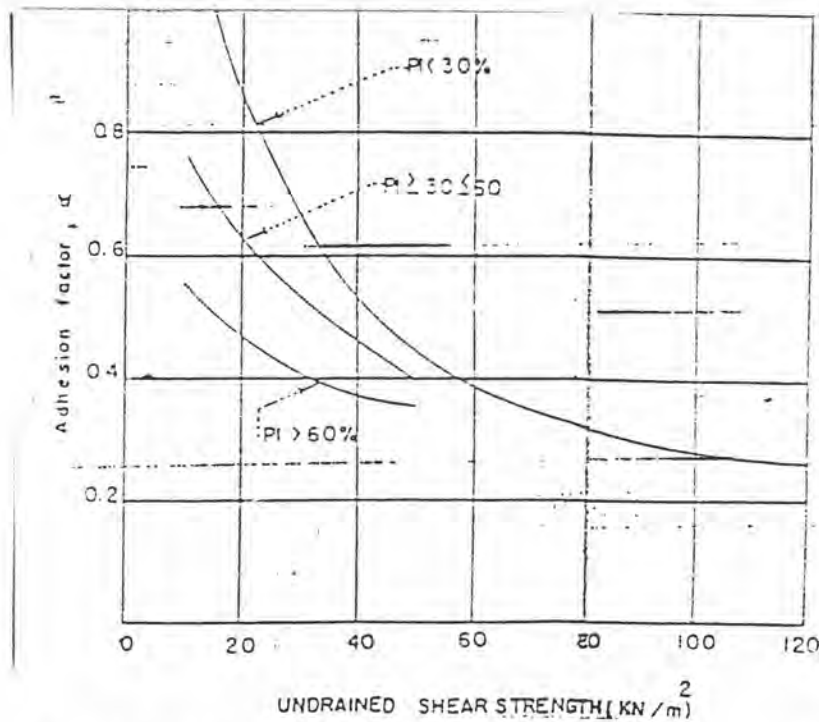
- ในกรณีชั้นดินกรุงเทพมหานครตามการศึกษาของ Holmberg (1970), วีรพันธ์ (2526) สำหรับเสาเข็มตอก ดังแสดงในรูป 2.15 ซึ่ง มีแนวโน้มเดียวกันคือ C_a/S_u มีค่าเท่ากับ 1 สำหรับดินเหนียวอ่อนมากและ มีค่าลดลงเมื่อค่า S_u ของดินมีค่าเพิ่มขึ้น อีกทั้งความสัมพันธ์ก็ยังขึ้นกับวัสดุที่ใช้ทำ เสาเข็มและวิธีในการหาค่า S_u

- Poulos & Davis (1980) ได้รวบรวมความ สัมพันธ์ระหว่าง C_a/C_r (remolded strength) และ C_a/C_u (undisturbed undrained strength) กับชนิดของดินในกรณีเสาเข็มเจาะดัง แสดงในตาราง 2.3 ซึ่งจากคำแนะนำของ Skempton (1959), Meyerhof & Murdock (1953) กล่าวว่า ค่า C_a มีค่าไม่เกิน 96 kpa

- NG (1983) ได้รวบรวมค่า C_a/S_u อันเป็นผล งานการศึกษาของ Chiruppapa (1968), Suwanakul (1969), Bandekar (1980), Promboon & Brenner (1981) และรวบรวมผลการทดสอบโดย NG

รูปที่ 2.13 แสดงสัมประสิทธิ์การยึดเกาะสำหรับเสาเข็มตอกในดินเหนียว (Tomlinson , 1970)

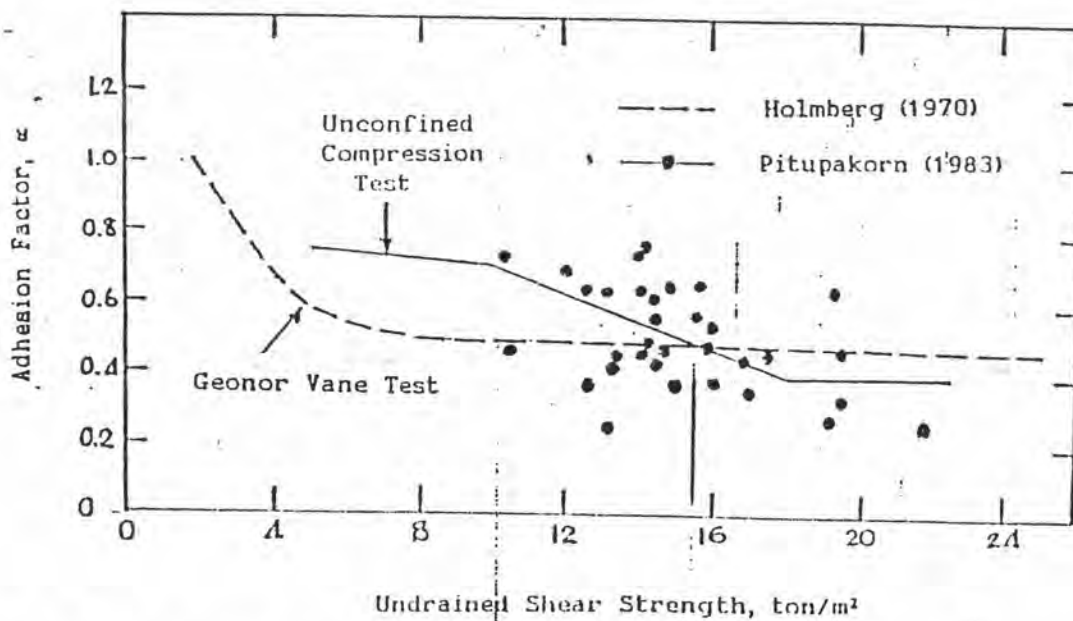

รูปที่ 2.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่า α กับ S_u สำหรับเสาเข็มตอกในดินเหนียวที่เสนอโดย Flatte (1968)

ตารางที่ 2.3 ค่าสัมประสิทธิ์การยึดเกาะสำหรับเสาเข็มเจาะในดินเหนียว

Soil Type	Adhesion Factor	Value	Reference
London clay	c_a/c_u	0.25-0.7 Average, 0.45	Golder and Leonard (1954) Tomlinson (1957) Skempton (1959)
Sensitive clay	c_a/c_r	1	Golder (1957)
Highly expansive clay	c_a/c_u	0.5	Mohan and Chandra (1961)

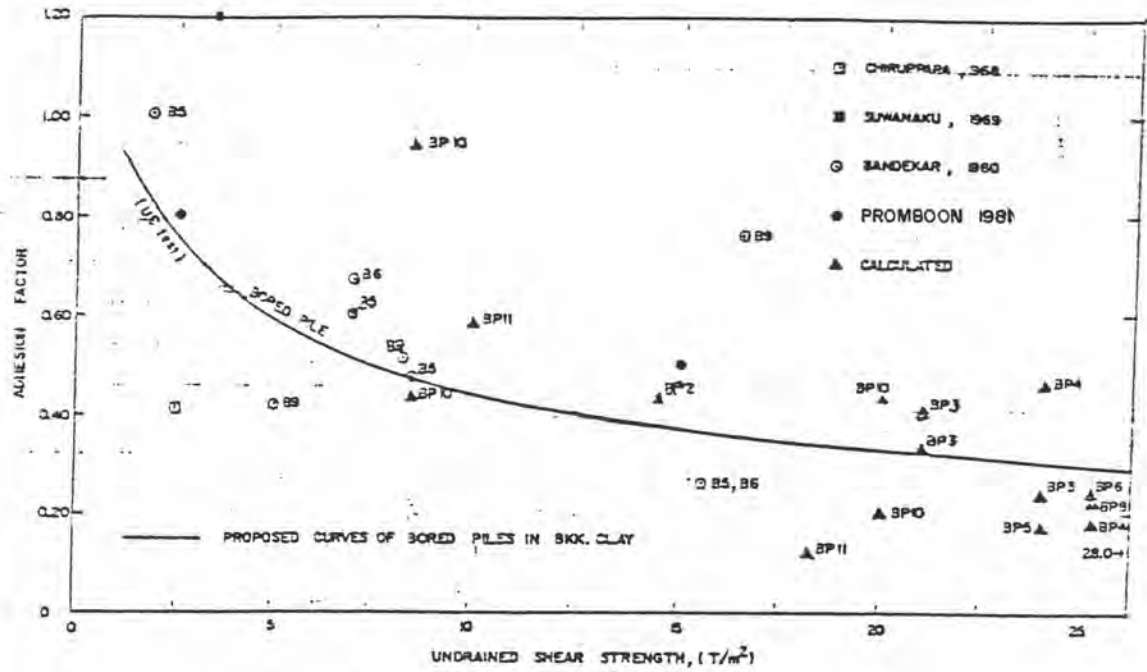
รูปที่ 2.15 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การยึดเกาะของเสาเข็มตอกกับค่ากำลังรับแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำสำหรับดินเหนียวกรุงเทพ (HOLMBERG (1970) , วีรพันธ์ (2526))

(1983) เองสำหรับชั้นดินกรุงเทพดังแสดงในรูป 2.16 โดยค่า S_u ได้จากการทดสอบ unconfined compression test อีกทั้ง สุวรรณ(2531) และ Pimpasugdi (1989) ก็ได้รวบรวมผลทดสอบเพิ่มเติมซึ่งก็ได้ผลออกมาในลักษณะเดียวกันดังแสดงในรูป 2.17

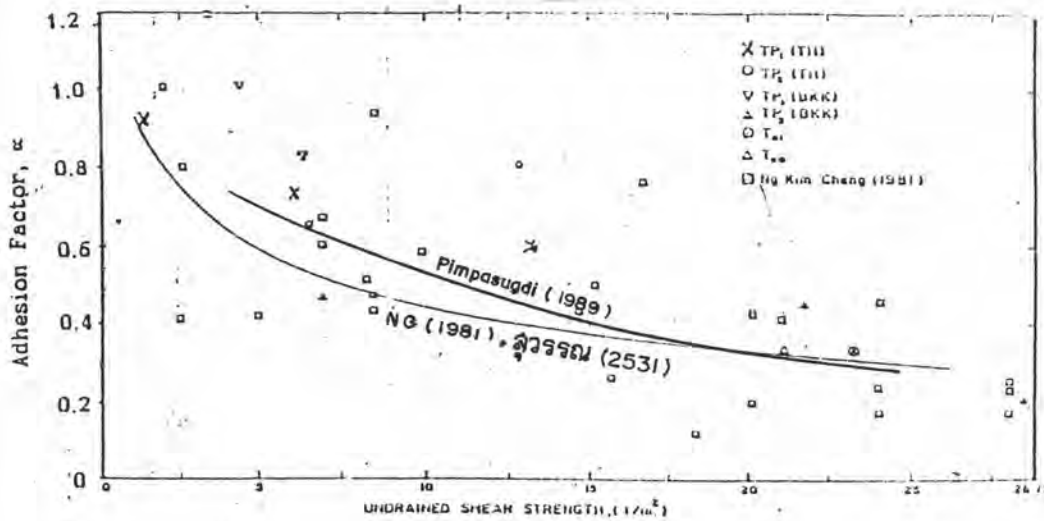
ii) Skin Friction Parameter β

ค่า parameter β จะมีค่าเท่ากับ $K_s \tan \phi_a$ ซึ่ง K_s คือสัมประสิทธิ์แรงดินด้านข้างระหว่างเสาเข็มกับดินรอบข้างและ ϕ_a คือมุมเสียดทาน(friction angle) ระหว่างเสาเข็มกับดินซึ่ง parameter β นี้เมื่อนำไปคูณกับหน่วยแรงในแนวตั้ง (vertical normal stress) ก็จะทำให้หน่วยแรงเสียดทานด้านข้างเสาเข็ม

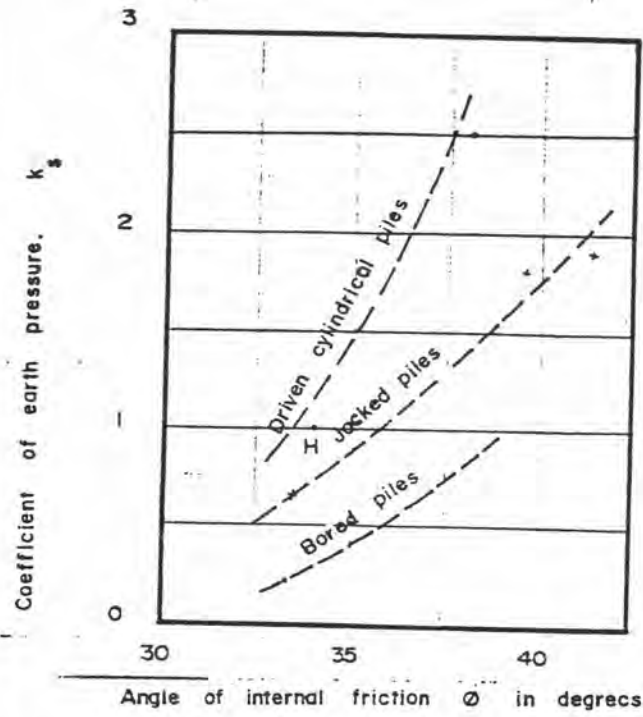
Burland(1973) กล่าวว่าในกรณี NC clay แล้ว β จะมีค่าต่ำสุดเมื่อ $K_s = (1 - \sin \phi)$ และ $\phi_a = \phi$ โดย ϕ คือมุมเสียดทานประสิทธิผล ดังนั้นในสภาวะปกติซึ่ง ϕ มีค่าโดยประมาณเท่ากับ 20 องศา กับ 30 องศา จะทำให้ $\beta = (1 - \sin \phi) \tan \phi$ มีค่าตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.29 ในขณะเดียวกัน Meyerhof (1976) ยังได้เสนอว่าค่า β จะมีค่าลดลงเมื่อเสาเข็มมีความยาวเพิ่มขึ้นโดยค่าจะลดลงถึง 0.15 เมื่อเสาเข็มมีความยาวมากกว่า 60.0 ม. ในขณะเดียวกันหน่วยแรงเสียดทานวิบัติ (The ultimate skin friction) จะมีค่าลดลงตามความลึก โดยมีค่าสูงสุดในช่วงบนของเสาเข็มและจะมีค่าลดลงจนกระทั่งน้อยที่สุดที่ปลายเสาเข็ม ดังนั้นค่าสัมประสิทธิ์แรงดินด้านข้าง (K_s) ของเสาเข็มตอกจึงมีค่ามากที่สุดในช่วงบนของเสาเข็มและมีค่าใกล้เคียงกับสัมประสิทธิ์แรงดินด้านข้างชนิด passive (K_p) และที่ใกล้ปลายเข็มจะมีค่าน้อยกว่าสัมประสิทธิ์แรงดินด้านข้างชนิด at rest (K_0) รูป 2.18 แสดงค่า K_s ของเสาเข็มที่สัมพันธ์กับค่ามุมเสียดทานภายในของทราย โดยรูป 2.19 แสดงค่าของ f_s ที่สัมพันธ์กับค่ามุม ϕ ดังนั้นจากรูป 2.18 และ 2.19 แสดงให้เห็นว่า K_s, f_s ขึ้นกับทั้งดินและวิธีการก่อสร้างเสาเข็ม Burland(1973) แนะนำว่าสำหรับดินเหนียว(stiff clay)

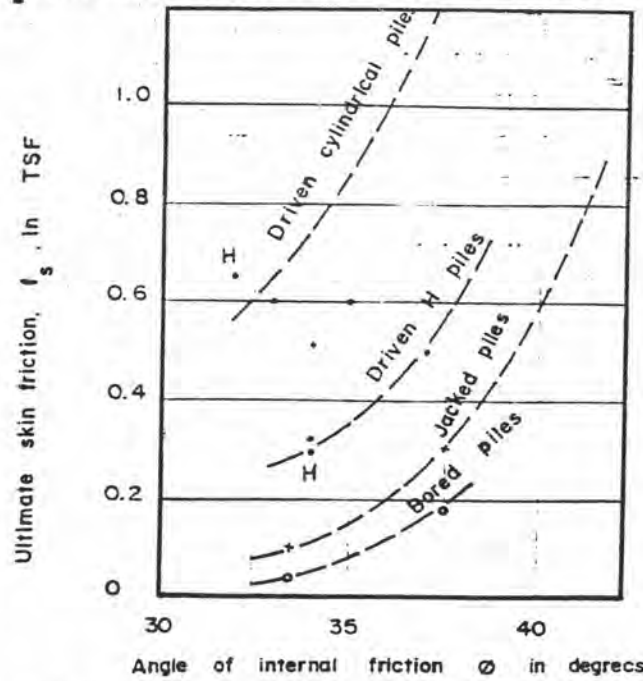
รูปที่ 2.16 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การยึดเกาะของเสาเข็ม
 เฉากับกำลังรับแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำสำหรับดินกรุงเทพฯ
 (NG , 1983)

รูปที่ 2.17 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์การยึดเกาะของเสาเข็ม
 เฉากับกำลังรับแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำ (NG (1983),
 สุวรรณ (2531), Pimpasugdi (1989))

รูปที่ 2.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมุม ϕ กับ K_s ของดินทรายในส่วนที่อยู่ในความลึกวิกฤต เสนอโดย Meyerhof (1976)

รูปที่ 2.19 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า f_s กับค่า ϕ สำหรับเสาเข็มในชั้นทราย เสนอโดย Meyerhof (1976)

ถ้าให้ $K_s = K_o$ และ $\phi_a = \text{remould friction angle}$ จะได้ค่า β ซึ่งเป็นค่าสูงสุดสำหรับเสาเข็มเจาะและค่าต่ำสุดสำหรับเข็มตอกอีกทั้ง Meyerhof (1976) ยังเสนอข้อมูลซึ่งแสดงให้เห็นว่าในกรณีดินเหนียวแข็งแล้วค่า K_s ของเสาเข็มตอกและเสาเข็มเจาะจะมีค่าประมาณ $1.5 K_o$ และ $0.5 K_o$ ตามลำดับและในกรณี OC clay แล้ว K_o จะมีค่าประมาณ $(1 - \sin \phi) / \text{OCR}$

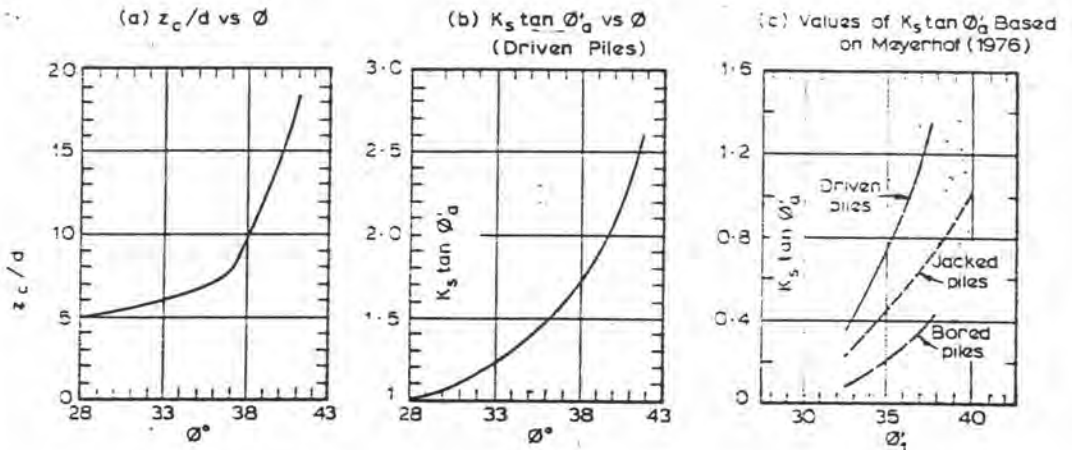
Meyerhof (1951) ได้สรุปว่าค่าสัมประสิทธิ์แรงดินด้านข้าง (K_s) ของทรายจะขึ้นอยู่กับ compressibility ของดินหลังการตอกเสาเข็ม ซึ่งมีค่า 0.5 สำหรับดินทรายหลวมจนถึง 1.0 สำหรับดินทรายแน่น โดยสามารถหาค่า K_s จาก SPT "N" ได้ดังนี้

N (blow per ft)	K_s
0-4	0.5
4-10	0.6
10-30	0.7
30-50	0.8
>50	1.0

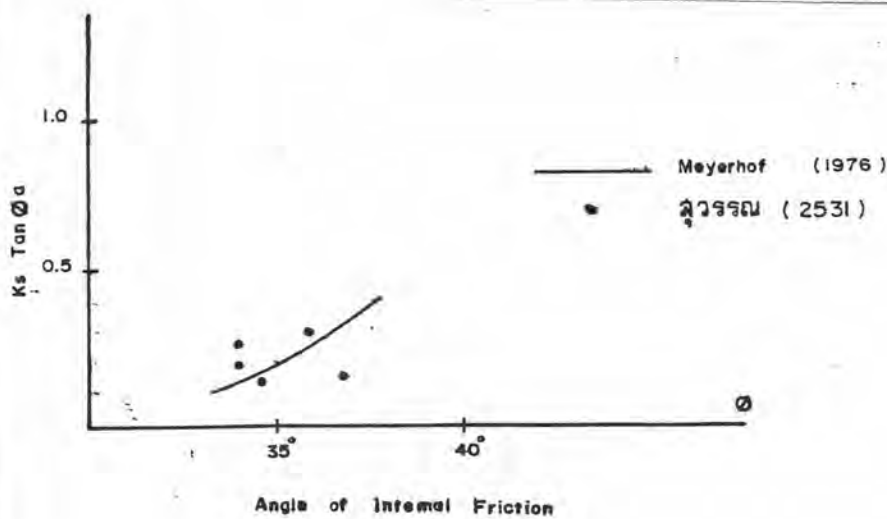
Meyerhof (1976) เสนอค่า $K_s \tan \phi_a$ กับค่า ϕ ดังแสดงในรูป 2.20 ในรูป 2.20c สำหรับเสาเข็มเจาะได้สมมติให้ $\phi_a = 0.75\phi$ สำหรับ Bored pile นั้นค่าที่ได้ค่อนข้างจะสมเหตุผลแม้ว่าค่า ϕ_a อาจจะสูงเกินไปตามคำแนะนำของ Reese, Touma และ Oneil (1976)

สุวรรณ (2531) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างค่า β กับ ϕ สำหรับเสาเข็มเจาะในชั้นดินกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในรูป 2.21

For driven piles $\phi = \frac{3}{4} \phi'_i + 10$ (Fig 2.20 a , Fig 2.20 b)
 For bored piles, $\phi = \phi'_i - 3$ (Fig 2.20 a), $\phi = \phi'_i$ (Fig 2.20 c)
 where ϕ'_i = angle of internal friction prior to installation of pile

รูปที่ 2.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความลึกวิกฤติ / ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 กลางกับค่ามุมเสียดทานภายในและค่าสัมประสิทธิ์แรงผัดด้าน
 ข้างกับค่ามุมเสียดทานภายใน

รูปที่ 2.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่า β กับ ϕ สำหรับเสาเข็มเจาะ
 ในชั้นดินกรุงเทพฯ (สุวรรณ , 2531) โดยเปรียบเทียบกับค่า
 ที่เสนอโดย Meyerhof (1976)

iii) Bearing capacity factor N_c I) กรณี $\phi = 0$

ค่า N_c ที่นำมาใช้โดยทั่วไปเป็นค่าที่เสนอโดย Skemton (1951) สำหรับพื้นที่วงกลมหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยมีค่า 6.14 ถึง 9 เมื่อ n_n . กระทบที่ผิวดินถึงที่ระยะลึกที่มากกว่า $4D$ ดังนั้นสำหรับเสาเข็มซึ่ง $L \gg 4D$ แล้ว $N_c = 9$ อย่างไรก็ตามก็มีผู้ศึกษาอื่นที่ให้ค่า N_c ที่แตกต่างกันออกไปเช่น Sower (1961) ศึกษาจากแบบจำลองแล้วพบว่า $5 < N_c < 8$; Mohan (1961) ศึกษาใน expansive clay พบว่า $5.7 < N_c < 8.2$ ซึ่งการที่ค่า N_c มีความแปรผันเช่นนี้อาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมของหน่วยแรงและความเครียดของดิน จากการวิเคราะห์การขยายตัวของโพรงดินโดย Ladanyi (1963) พบว่าสำหรับ insensitive clay ค่า N_c จะมีค่าตั้งแต่ 7.4 ถึง 9.3 โดยขึ้นกับพฤติกรรมของ stress vs strain ของดินซึ่งการวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกันนี้ได้ถูกเสนอแต่ต้นอยู่แล้วโดย Bishop et. al. (1945) ซึ่งได้ผลคือ $N_c = 1 + (4/3)(1 + \ln. E_p/3c)$ ในขณะเดียวกันสำหรับเสาเข็มซึ่ง $L \gg D$ Meyerhof (1959) เสนอให้ $N_c = 9.3$ และ 9.8 ทั้งนี้จะขึ้นกับแรงเสียดทานที่ปลายเข็มและ สำหรับชั้นดินกรุงเทพฯ จากผลการทดสอบเสาเข็มแปดเหลี่ยมกลางขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 58 ซม. โดย Holmberg (1970) จะได้ว่า $N_c = 10$ และจากผลการทดสอบบน.บรรทุกเสาเข็มในดินเหนียวอ่อนและแข็งพบว่า N_c จะมีค่าต่ำกว่า 9 โดย Muktabhand and Suwanakul (1971)

อย่างไรก็ตามตามสภาพความเป็นจริงน้ำหนักที่เสาเข็มถ่ายลงปลายเสาเข็มนั้นเป็นส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับน้ำหนักที่ถ่ายสู่ผิว ทำให้ความแปรผันของค่า N_c มีผลต่อการประมาณการไม่มากดังนั้นในทางปฏิบัติแล้วการสมมติให้ $N_c = 9$ จึงถือว่าเป็นการเพียงพอ

II) กรณี $\phi > 0$

ในกรณีที่มีการพิจารณา $c - \phi$ soil ในรูปหน่วยแรงประสิทธิผล (long term condition) แล้ว Meyerhof (1976) ได้เสนอค่า N_c ดังแสดงในรูป 2.22 ซึ่ง N_c จะอยู่ในรูปของ ϕ

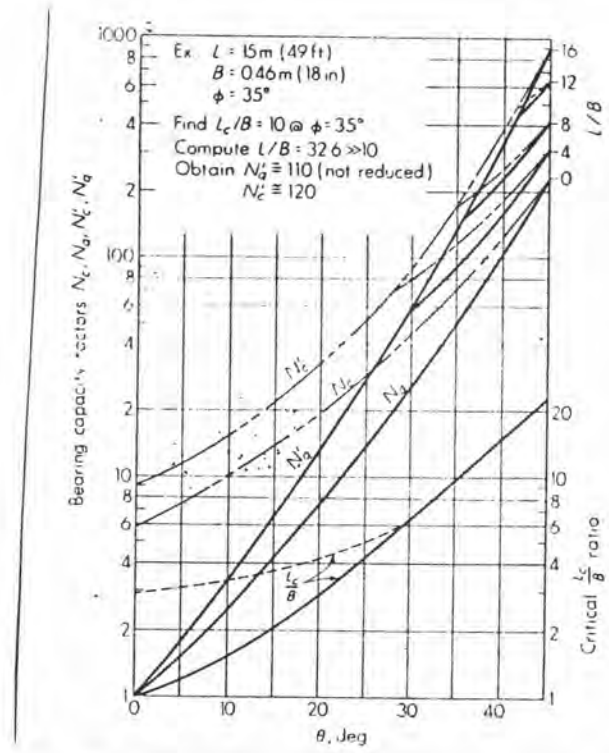
iv) Bearing capacity Factor N_q

จากการศึกษาโดยนักวิจัยจำนวนมากพบว่า N_q ขึ้นกับมุมต้านทานภายใน ϕ ซึ่งค่า N_q นี้จะมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับการเพิ่มขึ้นของ ϕ ซึ่งหมายถึงว่า $N_q = f_n(\phi^m)$; $m > 1$ อย่างไรก็ตามผลการศึกษานักวิจัยต่างๆก็ยังมีค่าแตกต่างกันอยู่มากซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

Brom (1966), Vesic (1967), Flemming et al. (1985) กล่าวว่าความสัมพันธ์ซึ่งเสนอโดย Berezantzev et al. (1961) ดังแสดงในรูป 2.23 จะให้ผลที่ใกล้เคียงกับผลที่ได้จากการทดสอบจริง Tomlinson (1969) ยังแนะนำอีกว่าความสัมพันธ์ตามรูป 2.23 ใช้ได้ดีกับเสาเข็มตอกในชั้นทรายโดยความลึกของเสาเข็มในชั้นทราย (D_b) นี้จะต้องไม่น้อยกว่า 5 เท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางเสาเข็ม (B) อีกทั้งผลการวิจัยตาม Berezantzev (1961) ดังรูป 2.23 ไม่คำนึงถึงอิทธิพลของ D_b/B ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วน D_b/B ไม่มีผลต่อค่า N_q แต่ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ซึ่งเสนอโดย Meyerhof (1976) ดังแสดงในรูป 2.22 กลับแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วน (D_b/B) มีอิทธิพลอย่างมากต่อค่า N_q อย่างไรก็ตามดังแสดงในรูป 2.24 ค่าซึ่งเสนอโดย Berezantzev (1961) ก็มีค่าอยู่ในช่วงกลางๆของค่าที่เสนอโดย Meyerhof (1976)

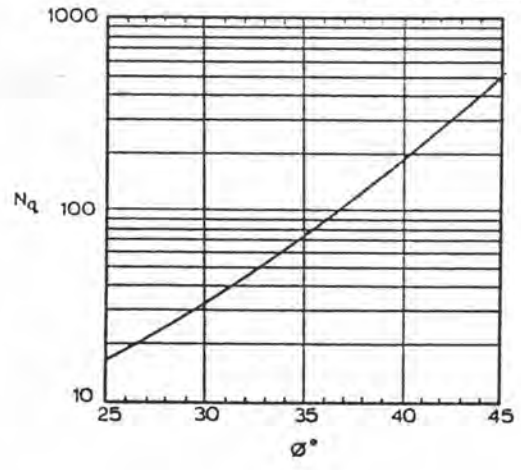
สุรจักร (2524) ได้เสนอค่า N_q สำหรับเสาเข็มตอกในชั้นดินทรายกรุงเทพมหานครโดยใช้ความสัมพันธ์ของ Vesic (1977) ดังแสดงในรูป 2.25 โดยสำหรับเสาเข็มเจาะค่า N_q จะลดลงเป็นประมาณ $1/2$ ถึง $1/3$ ของค่า N_q ซึ่งแสดง

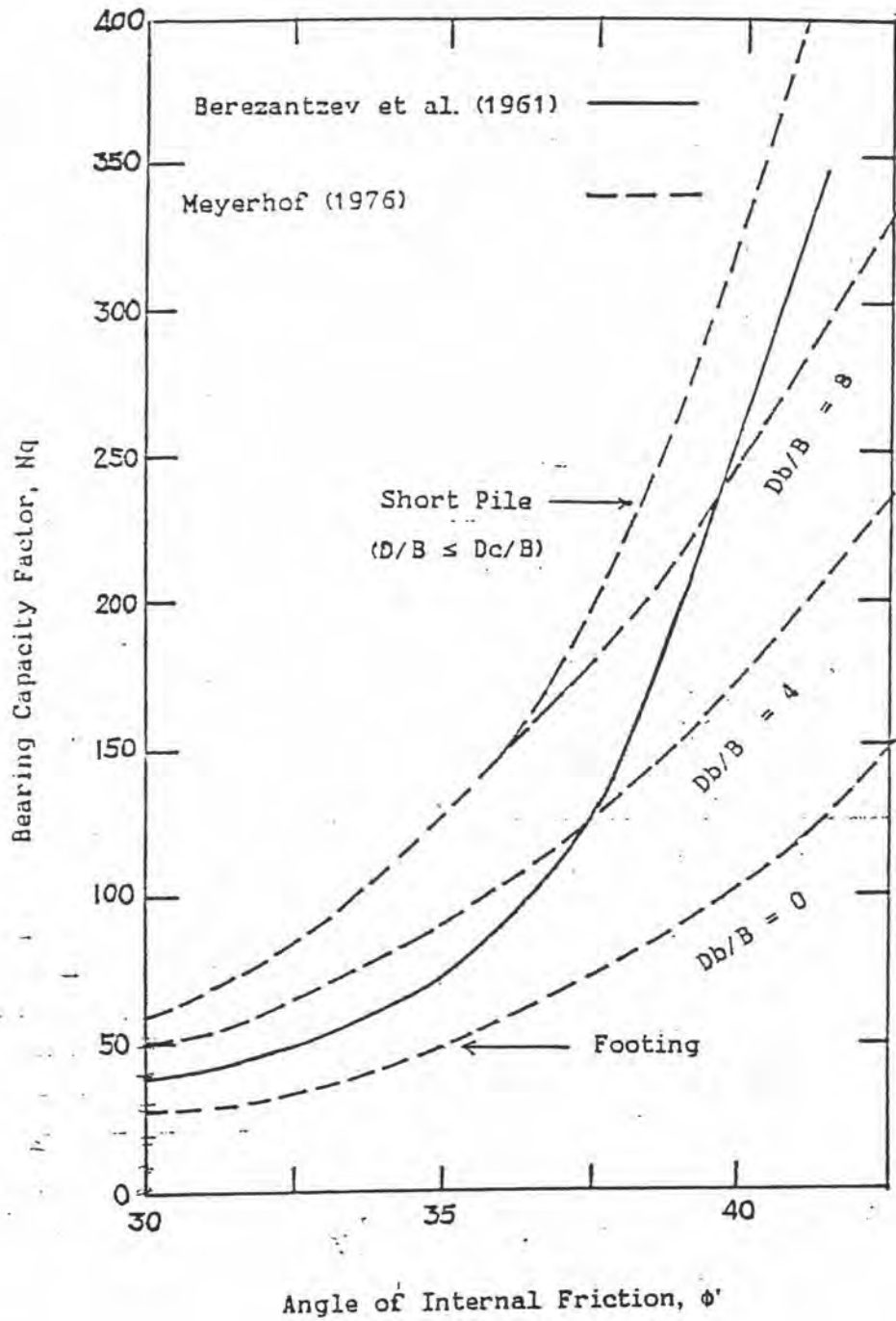

รูปที่ 2.22 ค่าตัวประกอบการรับแรงต้านปลายเข็ม (After Meyerhof (1976))

For driven piles, $\phi = \frac{\phi_1 + 40}{2}$
 For bored piles, $\phi = \phi_1 - 3$
 where ϕ_1 = angle of internal friction prior to installation of pile

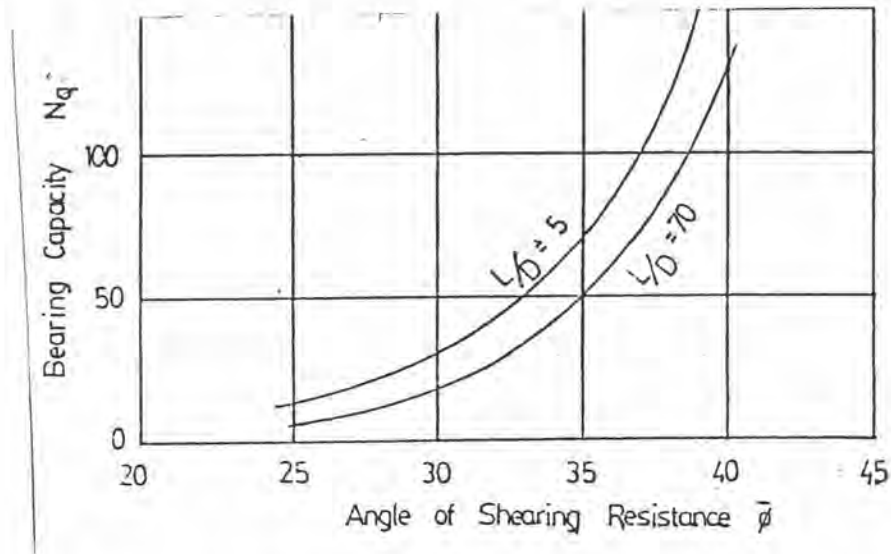

รูปที่ 2.23 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวประกอบรับแรงต้านปลายเสาเข็มกับค่ามุมเสียดทานภายใน (After Berezantzev et al., 1961)

รูปที่ 2.24 ค่าตัวประกอบการรับแรงต้านปลายเสาเข็มสำหรับเสาเข็ม
 ตลกในทราย (After Berezantzev et al., 1961 ;
 Meyerhof , 1976)

ตามรูป 2.25

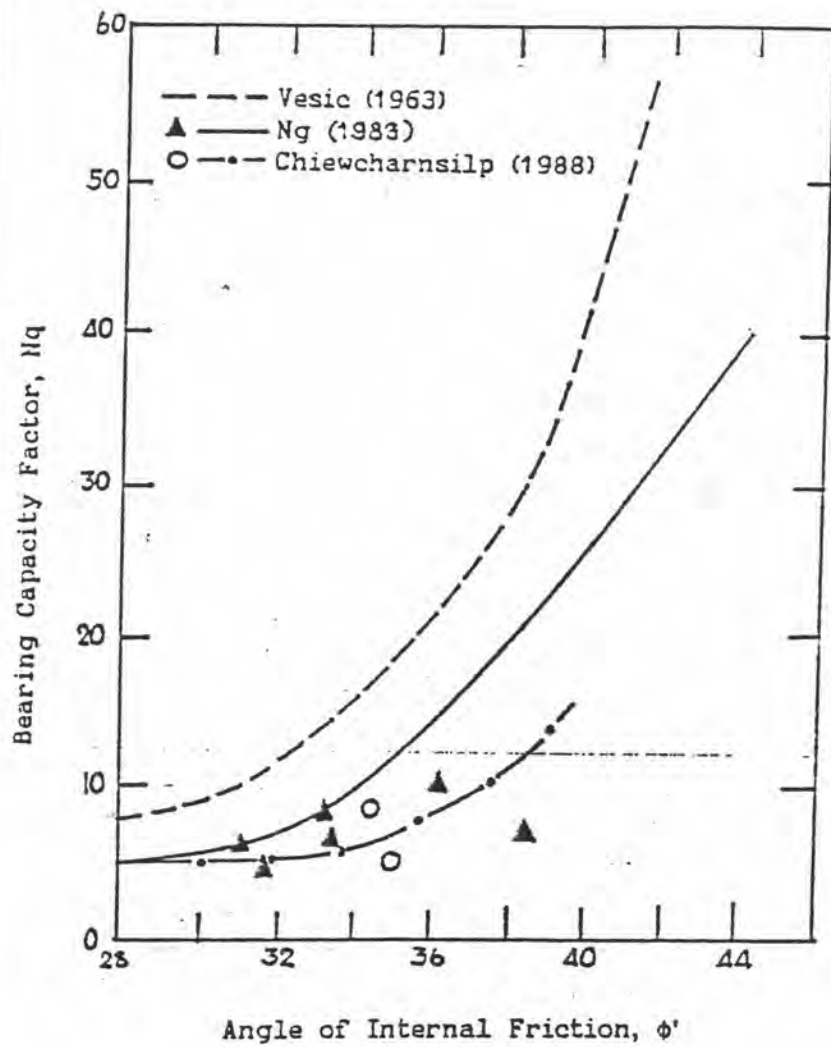
รูปที่ 2.25 Bearing Capacity Factor สำหรับเสาเข็มตอกใน cohesionless soil

สำหรับเสาเข็มเจาะในชั้นทรายกรุงเทพฯ NG(1983) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่าง N_q และ ϕ ดังแสดงในรูป 2.26 ซึ่งมีค่าประมาณครึ่งหนึ่งของ N_q สำหรับเข็มเจาะซึ่งเสนอโดย Vesic(1963) และในระยะเวลาต่อมา สุวรรณ (2531) ก็ได้เสนอค่า N_q ดังแสดงในรูป 2.26 ซึ่งให้ค่าใกล้เคียงกับค่าที่เสนอโดย NG(1983) แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีค่าต่ำกว่าอยู่เล็กน้อย

2.2.3 วิธีการในการคาดคะเนกำลังรับน้ำหนักของเสาเข็ม

I) เสาเข็มในดินชนิด cohesive

จากที่ได้กล่าวตามหัวข้อ 2.2.1 ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่า สำหรับดินเหนียวชนิด NC และ slightly OC นั้นจะเกิดสภาวะวิกฤติ (critical condition) ที่ระยะเวลานั้น (short term) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยวิธีการวิเคราะห์แบบหน่วยแรงรวม (Total stress) และในทางตรงข้ามสำหรับ

รูปที่ 2.26 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวประกอบรับแรงต้านปลายเสาเข็ม
 เฉากับค่ามุมเสียดทานภายใน (VESIC , 1963 ; NG ,
 1983 ; สวรรณ , 2531)

ดินเหนียวชนิด heavy OC ซึ่งควรมีการวิเคราะห์แบบหน่วยแรงประสิทธิผลหรือในสภาพระยะยาว ดังนั้นการวิเคราะห์จึงจะแบ่งเป็น 2 วิธีดังต่อไปนี้

ก) การวิเคราะห์แบบหน่วยแรงรวม (Total stress)

สำหรับดินเหนียวโดยทั่วไป (ยกเว้น Heavy OC clay) สภาวะวิกฤติจะเกิดในระยะเวลาสั้นซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีการระบายน้ำ (undrained condition) ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงจะกระทำแบบไม่ระบายน้ำ ซึ่ง ϕ จะมีค่า $\phi = 0$, $N_q = 1$, $N_c = 0$ โดยอาศัยสมการ (2.8) (2.9) และ (2.10) คำนวณน้ำหนักบรรทุกทุกประลัย P_{ult} จะมีค่าดังนี้

$$P_{ult} = \int_0^d C(C_a dl) + A_p(CN_c + 6\gamma_v) - W_p \dots (2.11)$$

$$\text{โดยที่ } A_p \gamma_v \approx W_p$$

$$\text{ดังนั้น } P_{ult} = \int C C_a dl + A_p C N_c$$

ซึ่งค่า C_a และ N_c ถูกเสนอแล้วตามหัวข้อ 2.2.2

ข) การวิเคราะห์แบบหน่วยแรงประสิทธิผล (effective stress)

สำหรับดินเหนียวแข็งชนิด OC ซึ่งสภาวะวิกฤติจะเกิดในระยะเวลาานาน (long term condition) ซึ่งดินมีการระบายน้ำแล้ว ดังนั้นจะทำการวิเคราะห์ในแบบหน่วยแรงประสิทธิผล ถ้าพิจารณาว่าค่า $N_c d$ มีค่าน้อยโดยอาศัยสมการ (2.8), (2.9) และ (2.10) คำนวณน้ำหนักบรรทุกทุกประลัย P_{ult} จะมีค่าดังนี้

$$P_{ult} = \int C(6'_{v_u} K_s \tan \phi_a dl + A_p(c' N_c + 6'_{v_b} N_q) - W_p \dots \dots \dots (2.12)$$

ซึ่งค่า $K_s \tan \phi_a$, N_q ถูกเสนอแล้วตามหัวข้อ 2.2.2 ในขณะที่ $6'_{v_u}$ และ $6'_{v_b}$ อาจจะสมมติให้เท่ากับ effective vertical overburden pressure

II) เสาค้ำในดินชนิด cohesionless soil

Brom(1966) กล่าวว่าเพื่อให้การวิเคราะห์มีความเรียบง่ายแล้วอาจจะสมมติให้ $6'_{v_u}$ และ $6'_{v_b}$ ดังแสดงในสมการ(2.9) และ (2.10) มีค่าเท่ากับ effective vertical overburden stress อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเพิ่มเติมโดย Vesic(1967) พบว่าหน่วยแรงต้านที่ผิวและปลายเสาค้ำไม่จำเป็นต้องเพิ่มตามความลึกตลอดความยาวของเสาค้ำแต่จะมีค่าคงที่ภายใต้ความลึกในระดับหนึ่งซึ่งแนวคิดนี้ถูกย้าในเวลาต่อมาโดย Hanna & Tan(1973) เป็นต้น จากผลการวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่าหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งของดินรอบและใต้เสาค้ำไม่จำเป็นต้องมีค่าเท่ากับ effective overburden pressure แต่จะมีค่าจำกัดอยู่ที่ความลึกในระดับหนึ่งซึ่งเรียกว่าความลึกวิกฤติ (critical depth Z_c)

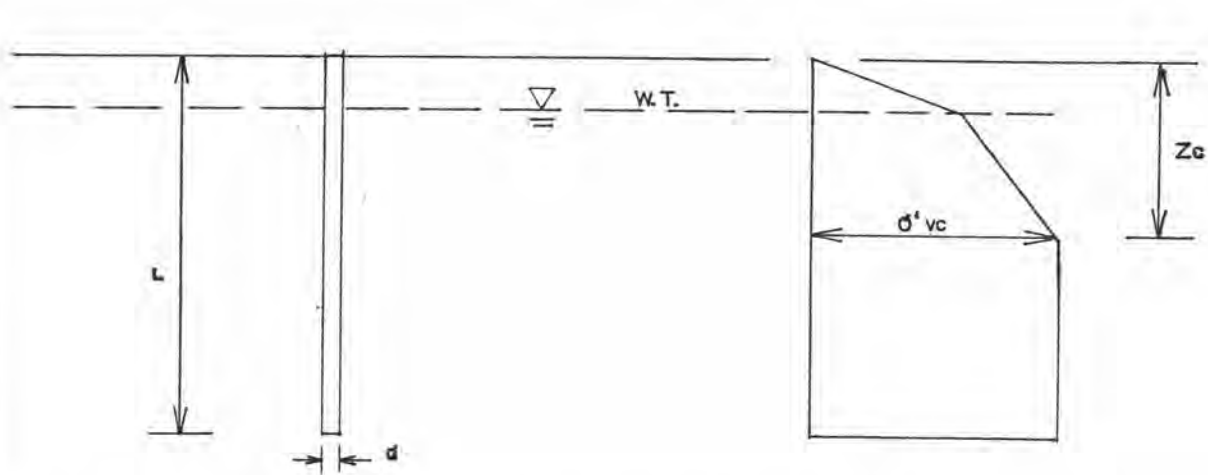
เพื่อที่จะคิดหาวิธีการคาดคะเนค่าแรงดันของเสาค้ำนั้นจะอาศัยการพิจารณาหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้ง $6'_{v_u}$ ตามความลึกแบบดังแสดงในรูป 2.27 ซึ่ง $6'_{v_u}$ จะมีค่าเท่ากับ effective overburden pressure $6'_{v_u}$ จนถึงระดับความลึกวิกฤติ Z_c โดยในระดับที่ลึกลงไปกว่า Z_c แล้ว $6'_{v_u}$ จะมีค่าคงที่เท่ากับค่า $6'_{v_u}$ ที่ Z_c จากแนวคิดนี้เองจะมีผลให้หน่วยแรงเสียดทานที่ผิวและหน่วยแรงต้านที่ปลายเสาค้ำมีค่าคงที่ภายใต้ความลึกวิกฤติ

ในกรณี cohesionless soil ซึ่งจะวิเคราะห์ในลักษณะหน่วยแรงประสิทธิผลแล้วค่า $C'a$ และ C' จะมีค่าเท่ากับศูนย์ในขณะที่เดียวกันพจน์

0.5 γ dN ก็สามารถตัดออกไปได้เนื่องจากมีค่าน้อยมากเมื่อเทียบกับพจน์ $\sigma'_{vc} Nq$ ดังนั้นโดยอาศัยสมการ(2.8), (2.9)และ(2.10) คำน่าหนักบรรทุกทุกประลัษ Pult จะมีค่าดังนี้

$$Pult = fC(\sigma'_{vc} Ks \tan \phi_a) dl + Ap\sigma'_{vc} Nq - Wp \dots \dots \dots (2.13)$$

โดย $Ks \tan \phi_a$, Nq ได้แสดงวิธีการคิดจากหัวข้อ 2.2.2 ในขณะที่ σ'_{vc} และ σ'_{vc} จะอาศัยความสัมพันธ์ตามรูป 2.20a โดยการพิจารณา ค่า Zc จะคำนึงเฉพาะส่วนของเสาเข็มที่จมในชั้นทราย

รูปที่ 2.27 ลักษณะการกระจายของหน่วยแรงประสิทธิผลในแนวตั้งของดินทรายรอบเสาเข็ม

2.3 การวิเคราะห์ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มแบบอีลาสติกตามวิธีของ Poulos

2.3.1 หลักการเบื้องต้น (Basic concept)

โดยการแบ่งเสาเข็มออกเป็น n ส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนจะมีหน่วยแรงกระทำอย่างสม่ำเสมอแล้วจึงทำการวิเคราะห์หาค่าการทรุดตัวของเสาเข็ม

อันเนื่องมาจากแรงในแนวแกน (axial load) และค่าการทรุดตัวของดินรอบเสาเข็มอันเนื่องมาจากแรงกระทำในมวลดิน (stress in soil mass) ตามวิธี Mindlin's equation โดยที่ค่าการทรุดตัวทั้ง 2 (เสาเข็ม & ดิน) จะต้องมีความเท่ากัน ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้คือ

$$\{s^{\sim}\} = d/E_s [I_s]\{p\} \dots\dots\dots (2.14)$$

$$\{p\} = d/4s^2 \{E_p R_a [I_p]\{p^{\sim}\} + \{Y\} \dots\dots\dots (2.15)$$

$$\{s^{\sim}\} = \{p^{\sim}\} \dots\dots\dots (2.16)$$

เมื่อ $\{s^{\sim}\}$ คือ เวกเตอร์ค่าการเคลื่อนตัวของดิน

$[I_s]$ คือ เมตริกค่าสัมประสิทธิ์การเคลื่อนตัวของดิน

$\{p\}$ คือ เวกเตอร์ค่าหน่วยแรงในมวลดิน

$[I_p]$ คือ เมตริกค่า pile - action

$\{p^{\sim}\}$ คือ เวกเตอร์ค่าการเคลื่อนตัวของเสาเข็ม

$\{Y\}$ คือ เวกเตอร์ขนาด $n+1$ ซึ่งทุกสมาชิกมีค่า 0 ยกเว้นสมาชิก

ตัวแรกมีค่า $(p/\pi d^2) (n/l/d)$

d คือ เส้นผ่าศูนย์กลางของเสาเข็ม

E_s คือ Young's Modulus ของดิน

S เท่ากับ $1/n$

E_p คือ Young's Modulus ของเสาเข็ม

R_n เท่ากับ $4A_p / \pi d^2$

โดยอาศัยความสัมพันธ์ (2.14), (2.15) และ (2.16) ตามรายละเอียดข้างต้นจึงนำไปสร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่าการทรุดตัวของเสา เข็มกับคุณสมบัติอื่นดังรายละเอียดตามหัวข้อ (2.3.2)

2.3.2 วิธีใช้ในการวิเคราะห์ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มตามทฤษฎีอีลาสติก

เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการประมาณค่าการทรุดตัวของเสาเข็มจึงจะอาศัยตัวแปรที่ไม่มีหน่วย (dimensionless parameter) โดยตัวแปรของดินและเสาเข็มที่จะนำมาพิจารณานั้นควรเป็นตัวแปรที่สามารถทราบค่าได้โดยง่าย

2.3.2.1 เสาเข็มเดี่ยว (single pile)

จากการวิเคราะห์เชิงตัวเลข (numerical analysis) ซึ่งถูกเสนอโดย Poulos & Davis (1968), Poulos & Mattes (1969) และ Poulos (1972) ค่าการทรุดตัวของหัวเสาเข็มมีค่าดังนี้

$p = p_1 + p_2$: กรณีเสาเข็มลอย (Floating pile) ..... (2.17)

$p = p_3$: กรณีเสาเข็มคาล (End bearing pile) .. (2.18)

$$\text{โดย } \rho_1 = (PI_o / E_s d) (R_k R_h R_\mu) \dots \dots \dots (2.19)$$

$$\rho_2 = PI_s / E_s l \dots \dots \dots (2.20)$$

$$\rho_3 = (PI_o / E_s d) (R_k R_b) \dots \dots \dots (2.21)$$

เมื่อ ρ คือ ปริมาณการทรุดตัวของหัวเสาเข็ม (pile head)

I_o คือ สัมประสิทธิ์ตัวประกอบค่าการทรุดตัวของเสาเข็ม (pile settlement influence factor) ตามรูป 2.28

I_s คือ สัมประสิทธิ์ตัวประกอบค่าการทรุดตัวของดินใต้เสาเข็ม (soil settlement influence factor) ตามรูป 2.29

R_k คือ ค่าปรับแก้เนื่องจาก pile compressibility ตามรูป 2.30

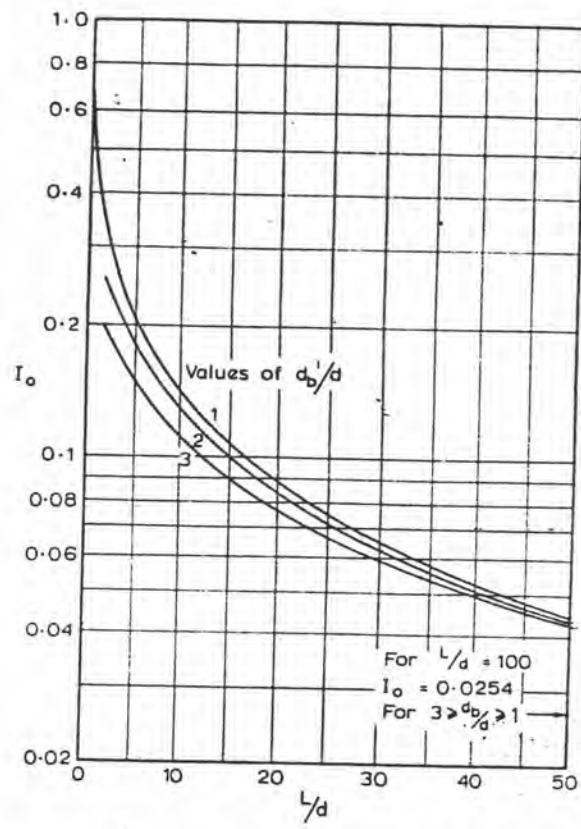
R_h คือ ค่าปรับแก้เนื่องจาก Finite depth of layer on rigid base ตามรูป 2.31

R_μ คือ ค่าปรับแก้เนื่องจาก Poisson ratio ตามรูป 2.32

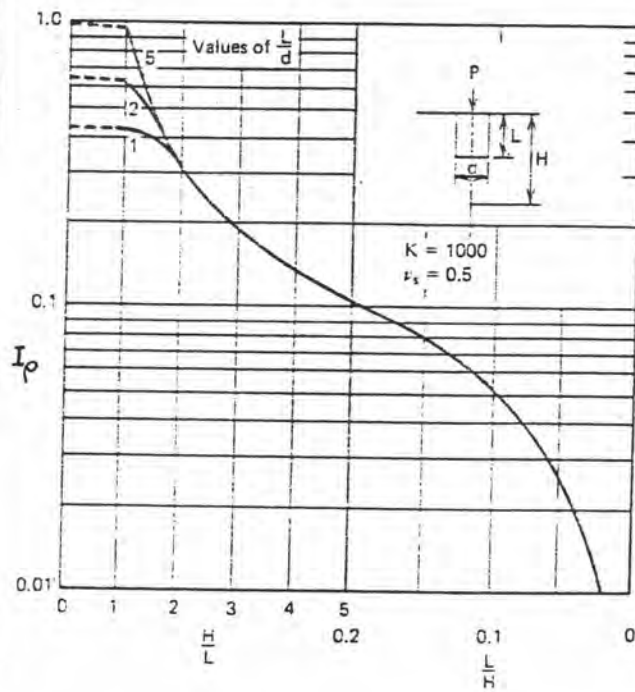
R_b คือ ค่าปรับแก้เนื่องจาก stiffness of bearing stratum ตามรูป 2.33

E_s คือ ค่า young modulus ของดิน

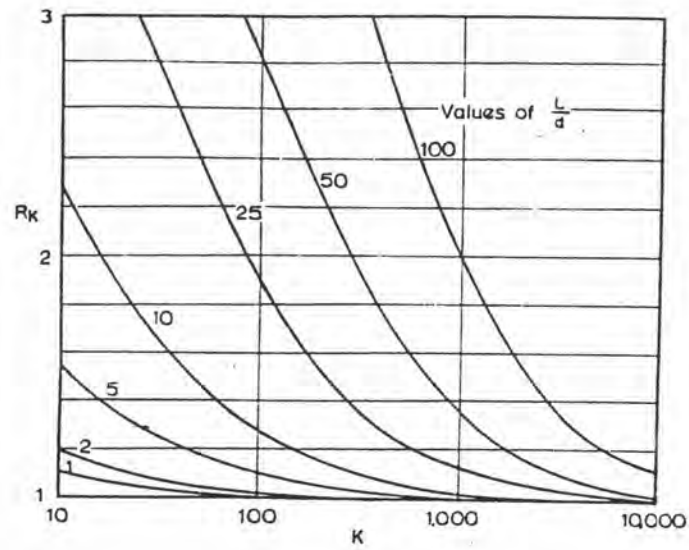
d และ l คือ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางและความยาวของเสาเข็มตามลำดับ

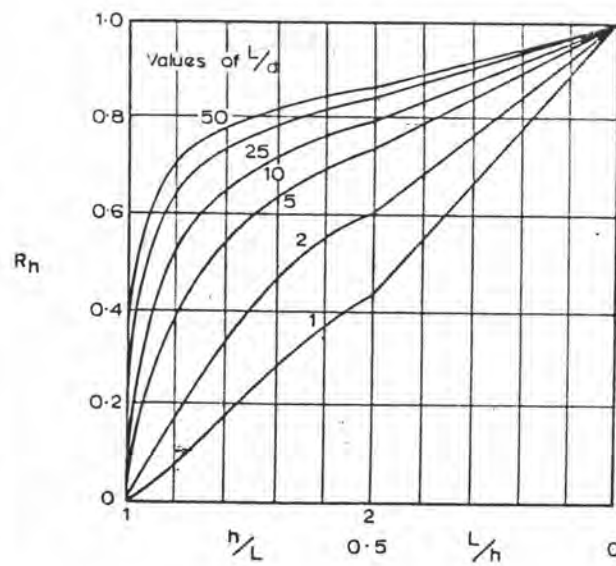
รูปที่ 2.28 ค่าสัมประสิทธิ์การทรุดตัวของเสาเข็มแบบอีลาสติก

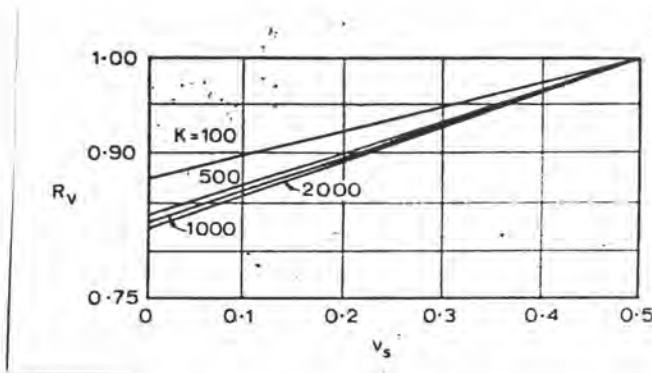
รูปที่ 2.29 ค่าสัมประสิทธิ์การทรุดตัวแบบอีลาสติกของดินใต้เสาเข็ม

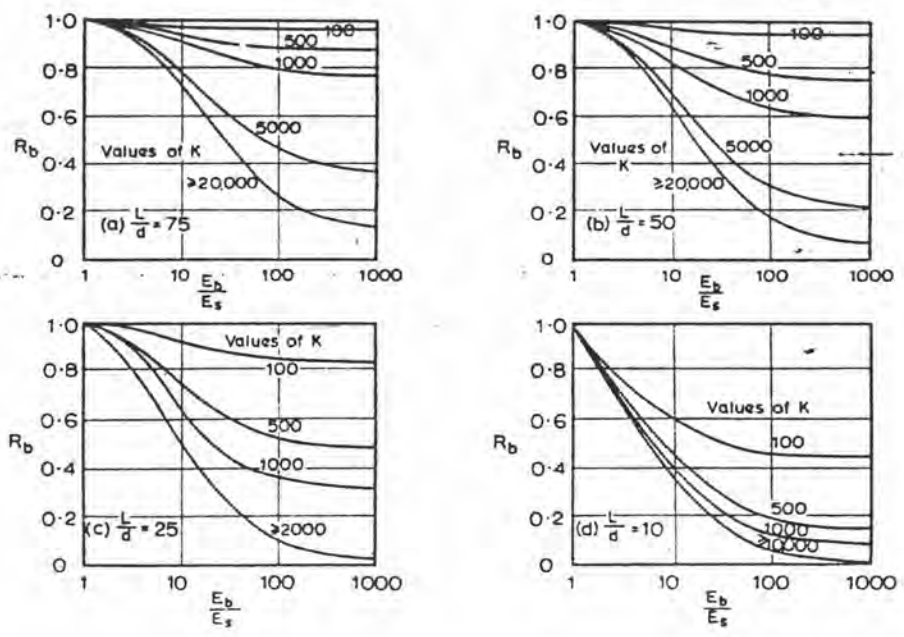
รูปที่ 2.30 ค่าปรับแก้ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มอื่นเนื่องจากการยุบอัดตัว
ได้ของเสาเข็ม

รูปที่ 2.31 ค่าปรับแก้ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มอื่นเนื่องจากความลึกที่
จำกัดของชั้นดิน

รูปที่ 2.32 ค่าปรับแก้ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มอันเนื่องมาจาก Poisson's ratio

รูปที่ 2.33 ค่าปรับแก้ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มอันเนื่องจากการยุบอัดตัวของดินปลายเสาเข็ม

P คือ นน. ที่กระทำบนหัวเข็ม

การวิเคราะห์ค่า p_1 , p_2 และ p_3 ตามสมการ (2.19) ถึง (2.21) นั้นเป็นการวิเคราะห์โดยประมาณเท่านั้น อันเนื่องจากการสมมุติให้ปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อค่าการทรุดตัวต่างเป็นอิสระต่อกัน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงไม่ถูกต้องทีเดียวนัก อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ค่า p_1 , p_2 และ p_3 โดยสมการดังกล่าว ก็มีความแม่นยำเพียงพอสำหรับทางปฏิบัติ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าในกรณีที่ยึดดินตลอดความยาวของเสาเข็ม มี Young Modulus ไม่คงที่โดยความแตกต่างนี้มีปริมาณไม่มากนัก การคำนวณค่าการทรุดตัวของเสาเข็มโดยสมมุติให้ดินตลอดความยาวของเสาเข็มมีค่าคงที่เท่ากับ E_{av} แล้ว จะได้คำตอบที่มีความคลาดเคลื่อนที่ไม่มากนัก ซึ่ง E_{av} มีค่าดังนี้

$$E_{av} = (\sum E_i h_i) / l \dots \dots \dots (2.22)$$

เมื่อ E_i คือ ค่า Young Modulus ของดินชั้นต่างๆ

h_i คือ ความหนาของชั้นดินชั้นต่างๆ

l คือ ความยาวของเสาเข็ม

n คือ จำนวนชั้นดินตลอดความยาวของเสาเข็ม

2.3.2.2 เสาเข็มกลุ่ม (pile group)

จากการศึกษาของ Poulos (1968) และ Poulos & Mattes (1971) สำหรับเสาเข็มลอย (Floating pile) และเสาเข็มคาล (End bearing pile) ได้มีการเสนอค่าสัมประสิทธิ์ α ดังนี้

$$\alpha = \frac{\text{ปริมาณการทรุดตัวของpileที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากถนน. ที่กระทำต่อpileข้างเคียง}}{\text{ปริมาณการทรุดตัวของpileเนื่องจากถนน. ที่กระทำต่อpile}}$$

เมื่อ $\alpha = Nh \alpha_F$: กรณีเสาเข็มลอย ..... (2.23ก)

$= \alpha_E$: กรณีเสาเข็มดาล ..... (2.23ข)

$= \alpha_F - F_E (\alpha_F - \alpha_E)$: กรณีปลายเสาเข็มวางตัวที่ชั้นดินที่ทรุดตัวได้ ..... (2.23ค)

โดยที่ α_F (ตามรูป 2.34, 2.35, 2.36, 2.37) ขึ้นกับ $s/d, l/d$ และ K

Nh คือ ค่าปรับแก้ในกรณีที่ชั้นดินมีความลึกจำกัด (ตามรูป 2.38)

α_E (ตามรูป 2.39 ถึง 2.40) ขึ้นกับ $s/d, l/d$ และ K

F_E (ตามรูป 2.41) ขึ้นกับ $l/d, K$ และ E_b/E_s

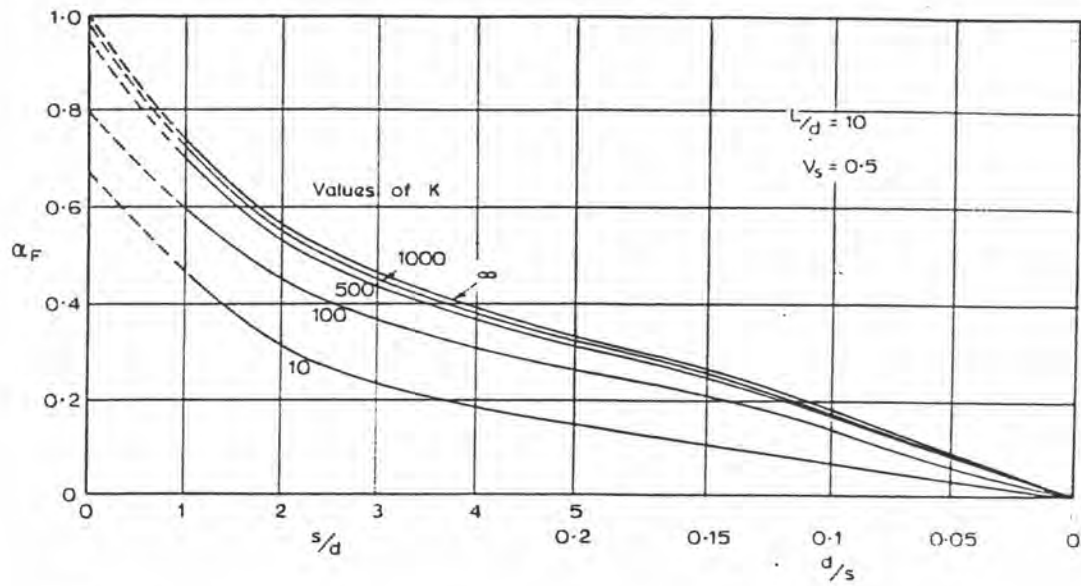
ดังนั้นในกรณี i เป็นเสาเข็มที่ถูกพิจารณา

j เป็นเสาเข็มข้างเคียง

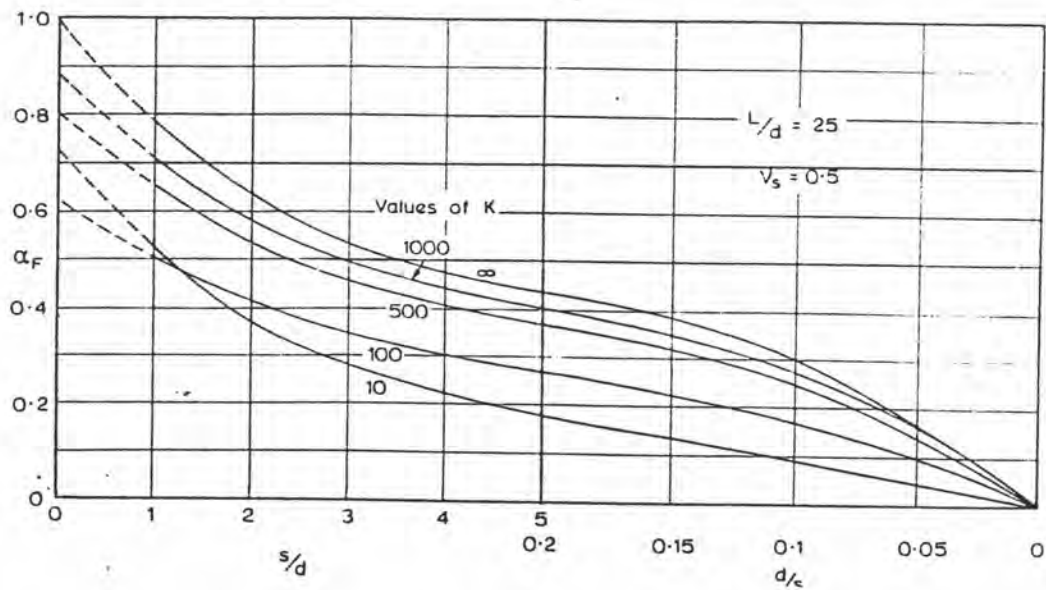
$$\Delta P_{i,j} = \alpha_{i,j} P_j \dots \dots \dots (2.24)$$

เมื่อ $\Delta P_{i,j}$ คือ ค่าการทรุดตัวของเสาเข็ม i ที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากถนน. ที่กระทำต่อเสาเข็ม j

$\alpha_{i,j}$ คือ ค่า interaction factor ตามสมการ

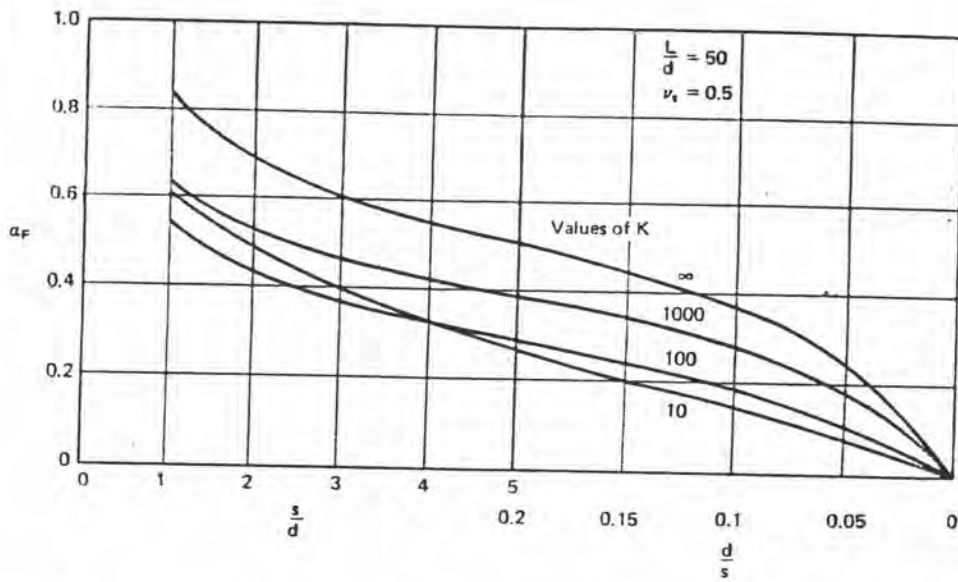

รูปที่ 2.34 ค่า Interaction factor สำหรับเสาเข็มลอย
(floating pile) ซึ่งมีค่า $L/D = 10$

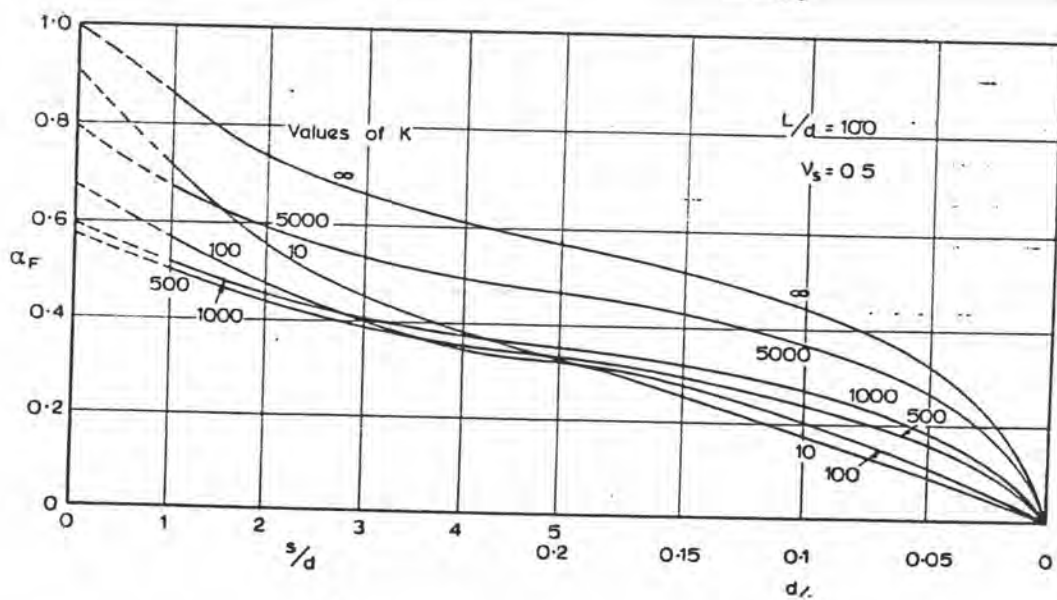

รูปที่ 2.35 ค่า Interaction factor สำหรับเสาเข็มลอย
(floating pile) ซึ่งมีค่า $L/D = 25$

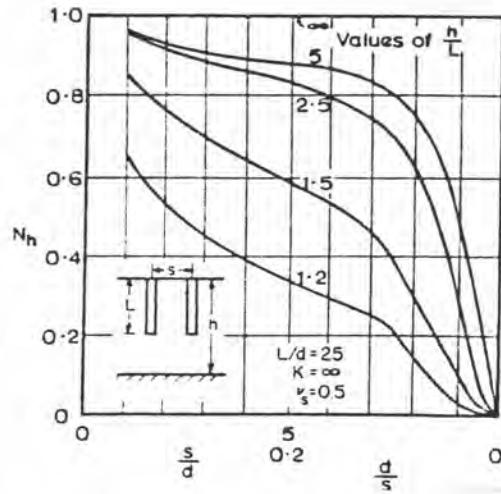

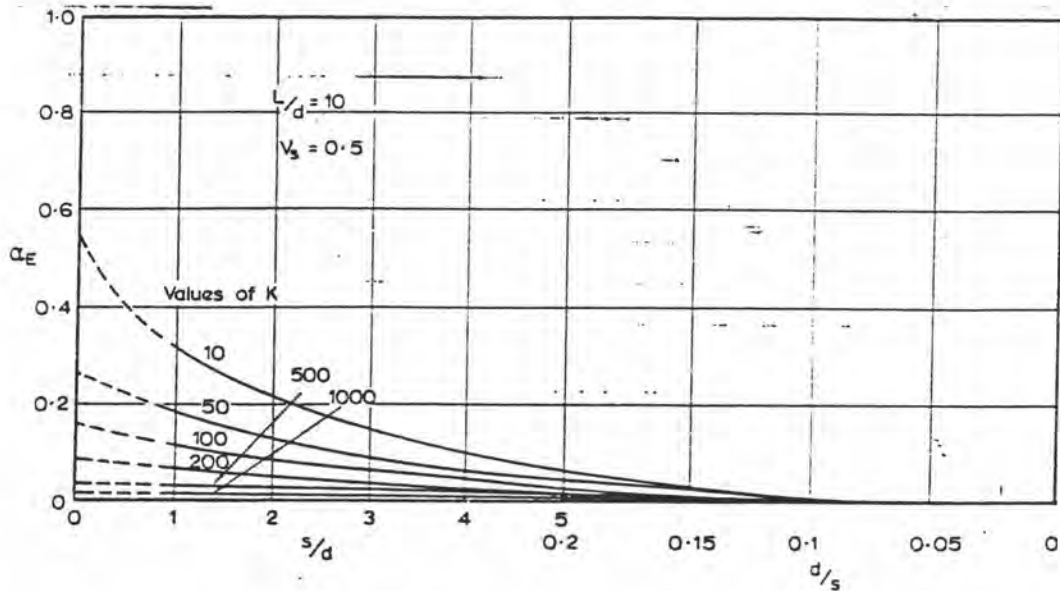
รูปที่ 2.36 ค่า Interaction factor สำหรับเสาเข็มลอย (floating pile) ซึ่งมีค่า $L/D = 50$

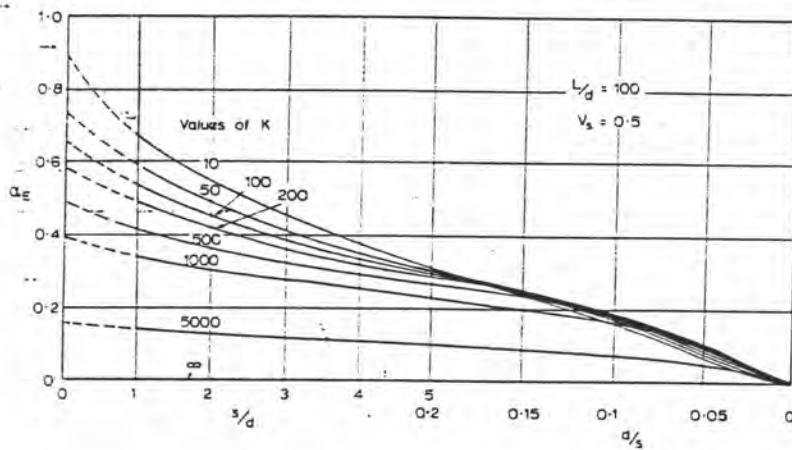
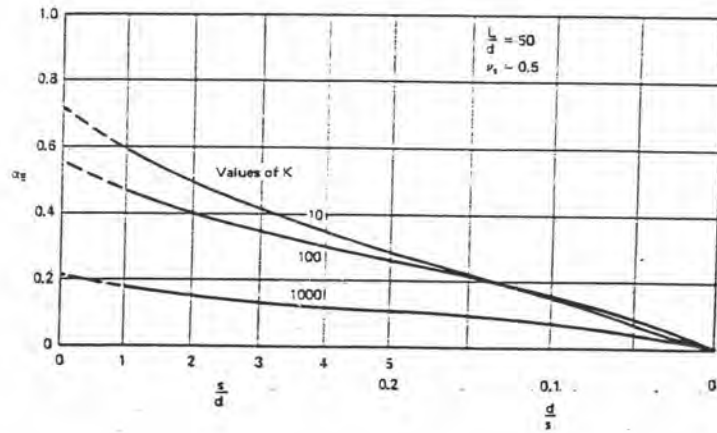
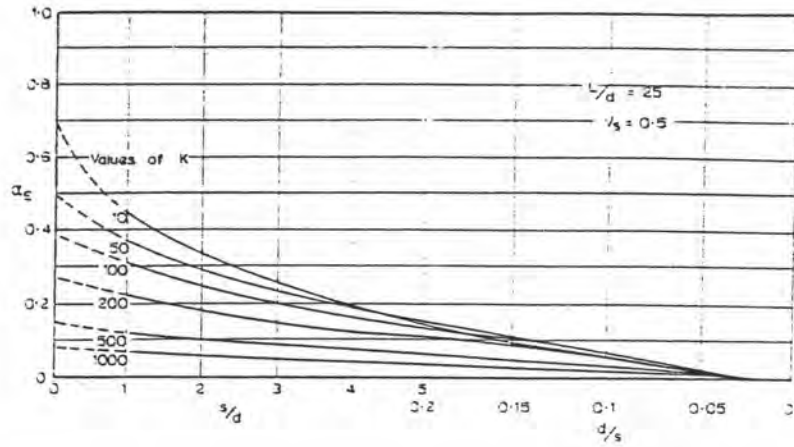
รูปที่ 2.37 ค่า Interaction factor สำหรับเสาเข็มลอย (floating pile) ซึ่งมีค่า $L/D = 100$

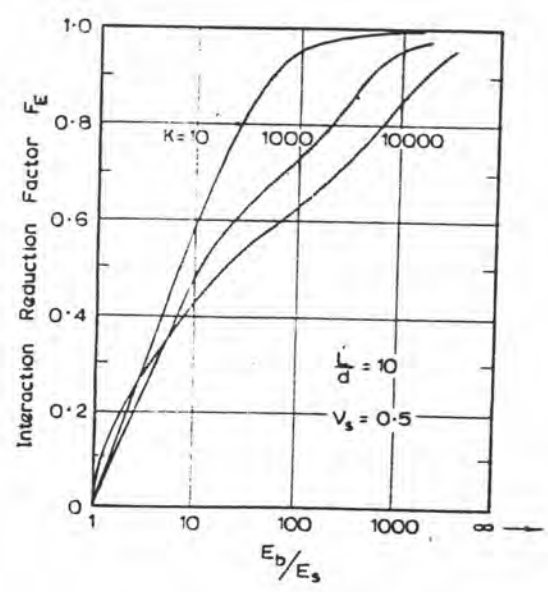
รูปที่ 2.38 ค่าปรับแก้ค่า Interaction factor N_h สำหรับชั้นดินที่มีความลึกจำกัด

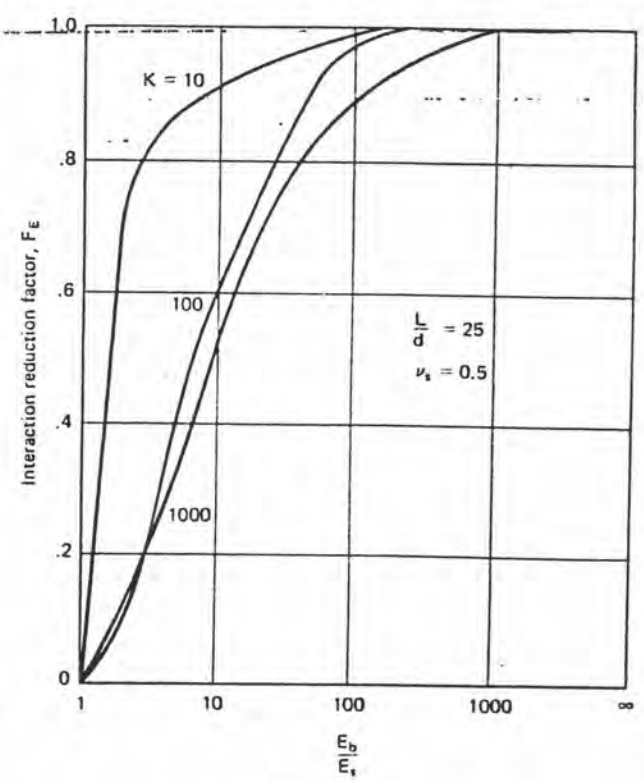
รูปที่ 2.39 ค่า Interaction factor α_E สำหรับเสาเข็มดาด (end - bearing) ซึ่งมีค่า $L/D = 10$

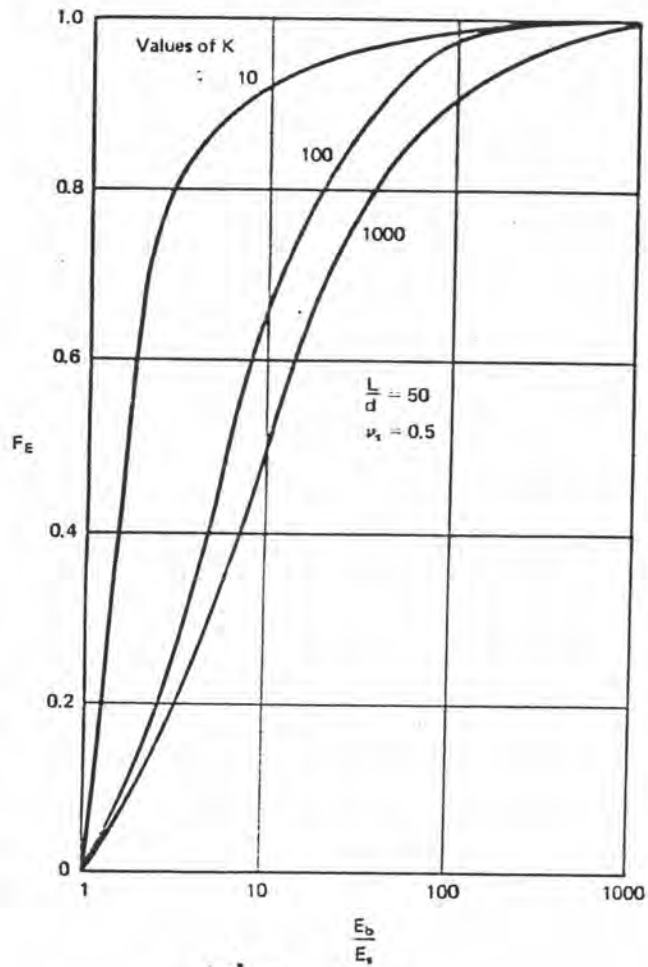
รูปที่ 2.40 ค่า Interaction factor α_E สำหรับเสาเข็มดาด (end - bearing) ซึ่งมีค่า $L/D = 25, 50$ และ 100

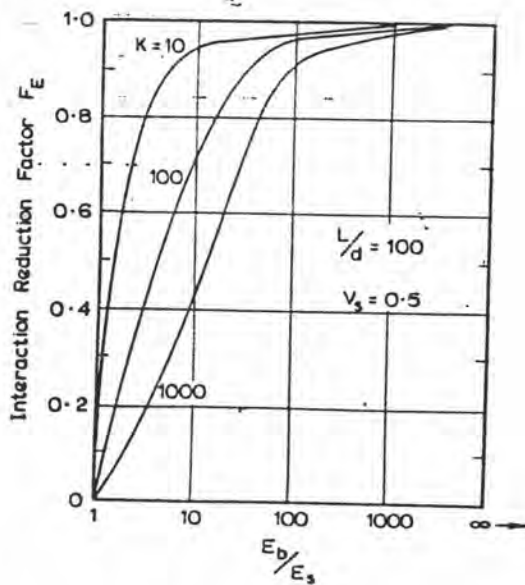
รูปที่ 2.41 a

รูปที่ 2.41 b

รูปที่ 2.41 c

รูปที่ 2.41 d

รูปที่ 2.41 ค่า Interaction reduction factor F_E

ข้างต้นโดยอาศัยคุณสมบัติของเสาเข็ม j (k, l, d) j

f_{vj} คือ ค่าการทรุดตัวของเสาเข็ม j เนื่องจากนน. ที่กระทำบนเสาเข็ม j เองโดยอาศัยวิธีการวิเคราะห์ค่าการทรุดตัวของเสาเข็มเดี่ยวตามหัวข้อ 2.3.2.1

2.4 การทดสอบนน. บรรทุกของเสาเข็มและการทะลุลงมาตรฐาน

2.4.1 การทดสอบนน. บรรทุกของเสาเข็ม

จุดประสงค์ของการทดสอบนน. บรรทุกเสาเข็มเพื่อ

- ทดสอบค่านน. บรรทุกวิบัติของเสาเข็ม
- หาความสัมพันธ์ระหว่างค่าการทรุดตัวและน้ำหนักบรรทุกของเสาเข็มโดยเฉพาะที่นน. บรรทุกใช้งาน
- ตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการก่อสร้างเสาเข็ม

วิธีในการทดสอบที่ถูกนิยมนำใช้อย่างกว้างขวางที่สุดคือ Compression ML test ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทดสอบและการแปลความหมายผลการทดสอบตลอดจนความคลาดเคลื่อนของผลการทดสอบจะได้เสนอต่อไป

2.4.1.1 วิธีการทดสอบ

นน. บรรทุกจะถูกกระทำเป็นขั้นๆโดยคณน. บรรทุกแต่ละชั้นเอาไว้จนกว่าปริมาณการทรุดตัวไม่เพิ่มตามเวลาหรืออัตราการทรุดตัวน้อยกว่าพิกัดที่กำหนดเมื่อครบเวลาการแช่น้ำหนักต่ำสุดแล้วจึงเพิ่มนน. ในชั้น

ต่อไป ตามข้อกำหนด ASTM D1143-57T กำหนดไว้ว่าจะเพิ่มน้ำหนักชั้นต่อไป เมื่ออัตราการทรุดตัวลดลงถึง 0.012 inch/hr หรือเวลาผ่านไป 2 ชม. การเพิ่มน้ำหนักจะกระทำไปจนถึงน้ำหนักบรรทุกใช้งานและคงไว้จนอัตราการทรุดตัวอยู่ในพิสัยและครบเวลาการช้้น้ำหนักจากนั้นจึงลดน้ำหนักลงเป็นชั้นๆจนถึงศูนย์ แล้วปล่อยให้เสาเข็มลอสตัวจนปริมาณการลอสตัวคงที่แล้วจึงเพิ่มน้ำหนักเป็นชั้นๆในทำนองเดียวกับการให้น้ำหนักครั้งแรกจนถึงน้ำหนักสูงสุดที่ต้องการแล้วจึงคลายน้ำหนักเป็นชั้นๆจนถึงศูนย์อีกครั้งโดยการลดน้ำหนักในแต่ละชั้นจะต้องรอให้อัตราการลอสตัวคงที่และอยู่ในพิสัยก่อนที่จะลดน้ำหนักชั้นต่อไป

2.4.1.2 การแปลความหมายผลการทดสอบ

i) การศึกษาค่านน.บรรทุกใช้งาน

- Boston Building code กำหนดว่าน.บรรทุกทดสอบควรมีค่าอย่างน้อยเท่ากับ 2 เท่า ของน.บรรทุกใช้งานและค่าน้ำหนักทดสอบนี้ไว้อย่างน้อย 24 ชม.และจนกว่าอัตราการทรุดตัวมีค่าไม่เกิน 0.22 inch/hr โดยน.บรรทุกใช้งานไม่ควรมีค่าเกิน 1/2 ของน.บรรทุกทดสอบสูงซึ่งเสาเข็มยังไม่เกิดการวิบัติหรือปริมาณการทรุดตัวมีค่าไม่เกิน 1/2 inch

- Building laws of the city of NYK. กำหนดว่าน.บรรทุกใช้งานจะมีค่าเท่ากับ 1/2 ของน.บรรทุกทดสอบสูงสุดโดยเมื่อคลายน.บรรทุกนี้ ออกเป็นเวลา 24 ชม.แล้วปริมาณการทรุดตัวของเสาเข็มที่ค้างอยู่จะต้องมีค่าไม่เกิน 0.01 inch ต่อน.บรรทุกทดสอบสูงสุด(ต้น)

- W.H. Rabe แนะนำว่าน.บรรทุกใช้งานมีค่าเท่ากับ 1/2 และ 1/3 ของน.บรรทุกทดสอบในกรณีของน.ใช้งานแบบ static และ dynamic ตามลำดับ โดยน.บรรทุกทดสอบที่กล่าวถึงนี้จะต้องมีปริมาณการทรุดตัวรวมไม่เกิน 0.03 inch ต่อน.ทดสอบที่เพิ่มขึ้น(ต้น)

- R.L. Nordlund แนะนำว่านน.บรรทุกใช้งานมีค่าเท่ากับ $1/2$ และ $1/3$ ของนน.บรรทุกทดสอบในกรณีของนน.ใช้งานแบบ static และ dynamic ตามลำดับ โดยนน.บรรทุกทดสอบตามที่กำหนดนี้จะต้องมีปริมาณการทรุดตัวรวมหรือพลาสติกไม่เกิน 0.05 หรือ 0.03 inch ต่อนน.บรรทุกทดสอบที่เพิ่มขึ้น (ตัน) ตามลำดับ

- United states steel Co. กำหนดว่าค่านน.บรรทุกใช้งานมีค่าเท่ากับ $2/3$ ของค่านน.บรรทุกทดสอบที่ปริมาณการทรุดตัวไม่มากเกินไปและความสัมพันธ์ระหว่าง P และ μ ยังคงอยู่ในรูปเส้นตรง

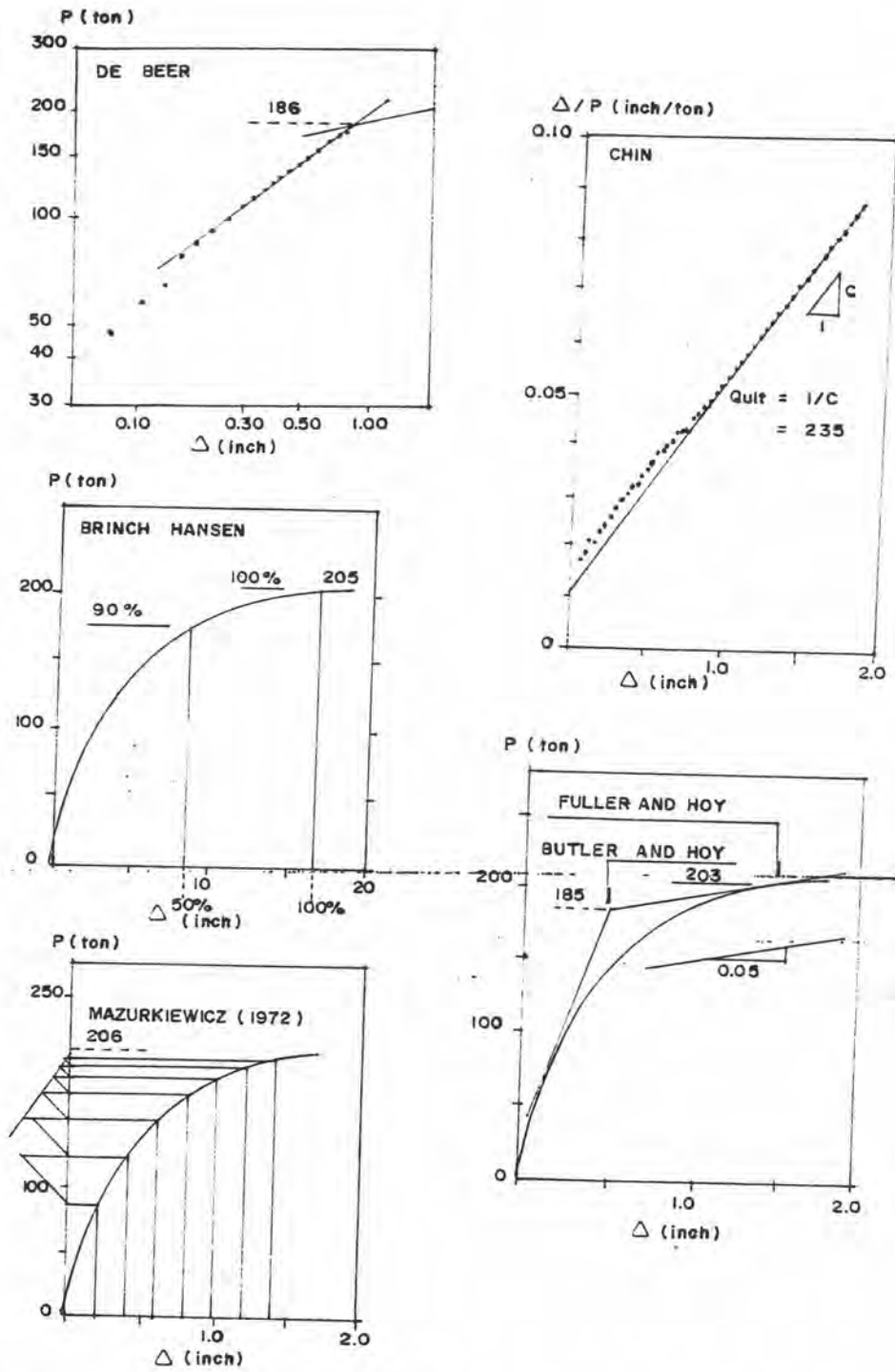
ii) การศึกษานน.บรรทุกวิบัติ

- Terzaghi(1943) แนะนำว่านน.บรรทุกประลัยมีค่าเท่ากับนน.บรรทุกที่ประมาณการทรุดตัวมีค่าเท่ากับ $0.1D$ เมื่อ D คือขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลาง

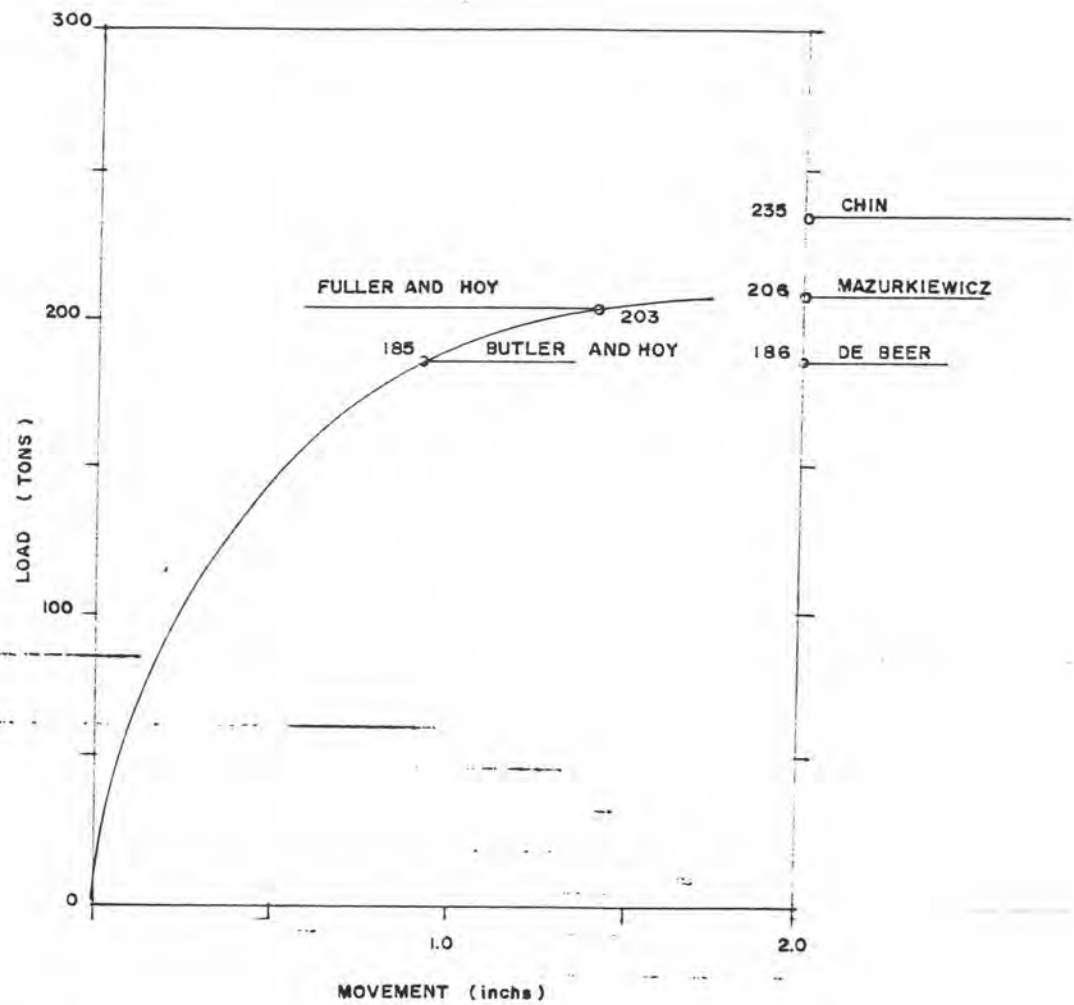
- Civil Engineering Code of Practice No 4 1954 กำหนดว่านน.บรรทุกประลัยมีค่าเท่ากับค่านน.บรรทุกที่ปริมาณการทรุดตัวเพิ่มขึ้นไม่หยุดโดยนน.บรรทุกมีค่าคงที่

- De Beer(1967);Chin(1970); Fuller & Hoy(1970); Davisson(1972); Mazurkiewicz(1972) และ Butler & Hoy(1977) ได้เสนอวิธีการในการประมาณค่านน.ประลัยของเสาเข็มโดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ที่แตกต่างกันดังแสดงในรูป 2.42 Fellenius(1980) ได้เสนอการเปรียบเทียบค่ากำลังรับนน. ของเสาเข็มตามวิธีการต่างๆข้างต้นดังแสดงในรูป 2.43

รูปที่ 2.42 แสดงวิธีการคาดคะเนกำลังรับน้ำหนักบรรทุกวิกฤติ (Ultimate load) ตามวิธีซึ่งเสนอโดยนักวิจัยต่างๆ ที่ผ่านมา

รูปที่ 2.43 แสดงบทสรุปของผลการคาดคะเนกำลังรับน้ำหนักบรรทุกวิกฤติ (Ultimate load) ตามการคาดคะเนของนักวิจัยต่างๆ

2.4.2) การทดสอบการทะลุทะลวงมาตรฐาน (standard penetration test)

จากที่ผ่านมามีความเข้าใจกันว่า stiffness และน้ำหนักของเหล็กแกน (drillrod) ซึ่งต่อกับกระบอกลูกตุ้ม (sampler) จะมีผลต่อจำนวนการตอก (Blowcount) กระบอกลูกตุ้มลงไปดินที่ระยะที่กำหนด ซึ่งจากการศึกษาของ Gibbs & Holtz (1957) และ Brown (1977) พบว่าความเข้าใจดังกล่าวไม่ถูกต้องเท่าใดนัก จากการศึกษาของ Marcusson & Bieganousky (1977) พบว่าการทดสอบดินชนิดหนึ่งๆ ซึ่งมีค่า $6'_{\text{v}_0}$ คงที่จะให้ค่า SPT(N) ไม่แปรผันมากนัก จากการศึกษาของนักวิจัยจำนวนมากพบว่า 1) ชนิดของดิน 2) ความหนาแน่นของดิน และ 3) หน่วยแรงประสิทธิผลเนื่องจากน้ำหนักของดิน (effective overburden pressure ; $6'_{\text{v}_0}$) ต่าง มีผลต่อค่า SPT(N) ทั้งสิ้น

แม้ว่าวิธีการทดสอบ SPT จะมีข้อบกพร่องไม่น้อย แต่อย่างไรก็ตาม การทดสอบ SPT ก็ยังเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายอันเนื่องจากเหตุผลหลายประการดังนี้คือ

- 1) ค่าใช้จ่ายต่ำ
- 2) ข้อมูลที่ได้รับค่อนข้างถี่ (ทุก 0.76 m) อีกทั้งข้อมูลที่ได้รับจะครอบคลุมถึง 60 เปอร์เซ็นต์ของชั้นดินทั้งหมด
- 3) แม้การทดสอบจะกระทำบนดินที่ถูกรบกวน แต่ผลการทดสอบก็ยังใช้หาค่ากำลังรับแรงและค่าดรรชนีต่างๆ ได้และตัวอย่างที่เก็บได้สามารถนำมาใช้ในการจำแนกดิน
- 4) เครื่องมือที่ใช้ทดสอบมีอายุการใช้งานมาก

5) ข้อมูล SPT(N) จะมีการรวบรวมและสะสมไว้เพื่อขยายขอบข่ายการใช้ประโยชน์ออกไปอย่างต่อเนื่อง

ค่าปรับแก้สำหรับค่า SPT(N) อันเนื่องมาจากผลของ overburden ถูกเสนอโดย Gibbs & Holtz (1957) ซึ่งค่าปรับแก้ดังกล่าวได้ถูกใช้อย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามในการศึกษาในเวลาต่อมาพบว่าค่าปรับแก้ดังกล่าวให้ค่าที่ conservative เกินไป

Bazaraa (1967) ได้เสนอค่าปรับแก้อันเนื่องมาจากผลของ $6'_{vo}$ ดังนี้

$$i) \quad 6'_{vo} \leq 75 \text{ kpa}$$

$$N' = 4N / (1 + X_1 6'_{vo}) \quad (2.25)$$

$$X_1 = 0.04$$

$$ii) \quad 6'_{vo} > 75 \text{ kpa}$$

$$N' = 4N / (3.25 + X_2 6'_{vo}) \quad (2.26)$$

$$X_2 = 0.01$$

เมื่อ $6'_{vo}$ คือ effective overburden pressure (kpa)

N คือ ค่า SPT(N) ที่ได้จากการทดสอบ

N' คือ ค่า SPT(N) ที่ปรับแก้แล้ว

โดยการปรับแก้ข้างต้นมีค่าแนะนำบางประการดังนี้

- 1) $N' < N$ เมื่อ $\sigma'_{vo} \leq 75$ kpa
- 2) $N' > N$ เมื่อ $\sigma'_{vo} > 75$ kpa
- 3) ความสัมพันธ์ข้างต้นใช้ไม่ได้ในกรณีที่ $D_r < 0.5$
- 4) ค่า N' ไม่ควรมีค่าเกิน $2N$ หรือ น้อยกว่าค่า N มากๆ

สำหรับ fine หรือ ทรายแป้งที่แน่นมากซึ่งความดันน้ำลดลงจากการทดสอบ แล้ว Terzaghi & Peck (1948) แนะนำว่าค่า N จะถูกปรับแก้เป็นค่า N' เมื่อ N มีค่าสูงกว่า 15 โดยมีการปรับแก้ดังนี้

$$N' = 15 + 0.5(N - 15) \dots \dots \dots (2.27)$$

Bazaraa (1967) ได้เสนอค่าปรับแก้สำหรับดินประเภทเดียวกันนี้ในกรณีที่ $N > 15$ ดังนี้

$$N' = 0.6N \dots \dots \dots (2.28)$$

สำหรับการทดสอบ Penetration ในชั้นดินที่มีกรวดผสมอยู่จะต้องแปลความหมายผลการทดสอบทดสอบอย่างระมัดระวังเนื่องจากชั้นของกรวดจะมีอิทธิพลต่อผลการทดสอบค่อนข้างสูงโดยทั่วไปแล้วควรที่จะใช้ค่าเฉลี่ยของ N ของชั้นดินที่ระดับที่ต้องการจากหลายๆหลุมเจาะโดยค่า N ที่จะไม่นำมาคิดค่าเฉลี่ยคือค่า N ที่มีค่าสูงหรือต่ำเกินไปซึ่งอาจเป็นผลจากการที่กระบอกทดสอบทะลุทะลวงผ่านกรวดหรือช่องว่างในดินตามลำดับ

เริ่มแรกที่เดิยวการทดสอบ SPT ถูกนำมาใช้สำหรับ cohesionless soil เพื่อจะได้ไม่ต้องเก็บตัวอย่างดินขึ้นมา ในระยะต่อมากการทดสอบ SPT ได้ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายกับดินทุกประเภทซึ่งรวมถึงการทดสอบเพื่อหาค่า q_u ของชั้นดิน cohesive การทดสอบจะกระทำทุกๆ 2.5 ฟุตหรือ 1 เมตรโดยจะเริ่มทดสอบที่ระดับ 2.5 ฟุตหรือ 1 เมตรจากผิวดินและการทดสอบจะสิ้นสุดที่ระดับ 2D หรือ 3D ได้ระดับฐานรากหรืออาจขยายลงไปถึงชั้นหิน อย่างไรก็ตามในระดับความลึกต่ำกว่าได้ฐานรากเกิน 3D ลงไป อาจจะทดสอบ SPT ทุกๆ 5 ฟุตหรือ 2 เมตรก็ได้

ในการเลือกใช้ค่า N จากผลการทดสอบ SPT นั้นมีความเห็นหลายประการ ดังนี้

- เลือกค่าที่ต่ำที่สุดซึ่งแน่นอนที่เดิยวว่า conservative มาก
- ใช้ค่าเฉลี่ยของ N' ของชั้นดิน ณ.ระดับที่ต้องการจากหลายหลุมเจาะในพื้นที่เดิยวกัน
- ใช้ค่าเฉลี่ยของ N ของชั้นดินที่ระดับเหนือฐานราก, ฐานรากและใต้ฐานราก

และแน่นอนที่เดิยวที่จะต้องไม่ลืมพิจารณาชั้นดินที่มีค่า N ต่ำซึ่งอาจเป็นชั้นดินที่มีปัญหาทางด้านการทรุดตัว

จากการศึกษาการทดสอบ SPT โดยนักวิจัยหลายท่านเช่น Schmertmann (1975) , De mello(1971)และ Bazaraa(1967) เป็นต้นโดยบทสรุปเสนอว่า เป็นการยากที่จะให้ผลการทดสอบดินชนิดหนึ่งๆมีค่าคงที่ อันเนื่องจากเหตุผลเหล่านี้คือ

- อิทธิพลของหน่วยแรงประสิทธิผลเนื่องจากน้ำหนักดิน (effective

overburden pressure) เพราะการทดสอบ SPT ดินที่ความหนาแน่นหนึ่งๆที่ระดับใกล้ผิวดินจะได้ค่า N ที่ต่ำกว่าปกติ

- ระยะตกกระทบ (760 มม.) ควบคุมให้คงที่ยาก
- มีความผิดพลาดเกิดขึ้นระหว่างลูกตุ้มกับราง
- driving shoe ถูกทำให้เสียหายเนื่องจากการตอกในชั้นหินหรือ

ดินปนหิน

- เกิดความผิดพลาดในการติดตั้งกระบอกเก็บตัวอย่างดินเหนือ undisturb soil ที่ก้นหลุมเจาะ
- ทำความสะอาดและเอาดินที่หลวมออกจากก้นหลุมไม่หมด
- เกิดความผิดพลาดในการรักษาระดับความดันน้ำที่ก้นหลุมทำให้เกิดสภาพ quick

- ปลายกระบอกเก็บตัวอย่างดินกระทบก้นหินหรือกรวด
- ขาดความระมัดระวังในการ drill crew

2.5 ความสัมพันธ์แบบ Empirical ระหว่างค่า SPT(N) กับ ค่า soil parameter อื่นๆ

2.5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับค่า Parameter ของดิน cohesionless

เนื่องจากการเก็บตัวอย่าง (sample) ดิน cohesionless

(เพื่อนำไปทดสอบในห้องปฏิบัติการเพื่อหาค่า soil parameter) โดยให้มีการรบกวนน้อยที่สุดนั้นกระทำได้ยาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยการทดสอบการทดสอบทะลุทะลวงมาตรฐานซึ่งเป็นการทดสอบในสนามเพื่อหาค่า soil parameter ทางอ้อมและเป็นวิธีนิยมใช้กัน ความสัมพันธ์ระหว่างค่า soil parameter กับ N จึงเป็นสิ่งจำเป็น หัวข้อนี้รวบรวมความสัมพันธ์ระหว่าง N กับคุณสมบัติของดินที่มีอยู่ในเอกสารอ้างอิง

2.5.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง N กับ ϕ

i) Gibbs และ Holtz (1957) ทำการศึกษาโดยอาศัยทฤษฎีแรงต้านทานของฐานรากโดยใช้ทฤษฎี rigid plastic และตั้งสมมุติฐานว่า SPT(N) สัมพันธ์กับค่า soil parameter ในสมการทั่วไปของกำลังรับแรงเฉือนของดิน ($S = C + \sigma \tan \phi$) ดังแสดงในสมการ (2.29)

$$\text{SPT}(N) = F \left[6'_{\text{vo}} \tan^2 \left(\pi/4 + \phi/a \right) e^{\pi \tan \phi} + (C/\tan \phi) \left\{ \tan^2 \left(\pi/4 + \phi/2 \right) e^{\pi \tan \phi} - 1 \right\} \right] \dots (2.29)$$

เมื่อ C คือ apparent cohesion ของดินทรายละเอียดแห้ง
(ตัน/ตร.ฟุต)

$6'_{\text{vo}}$ คือ ความเค้นประสิทธิผลของดินในแนวดิ่ง (ตัน/ตร.ฟุต)

ϕ คือ มุมเสียดทานภายในของดิน (องศา)

SPT(N) คือ ค่าการทดสอบการทะลุทะลวงมาตรฐาน

ii) Meyerhof (1956) และ Peck (1958) ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่าง SPT(N) กับ ϕ ดังแสดงตามรูปที่ 2.44 และ

ตามตาราง 2.4 โดยค่าซึ่งเสนอโดย Peck(1958) จะมีค่าต่ำกว่าเล็กน้อย

ตารางที่ 2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับ ϕ

ค่า N (Blow/ft)	มุมเสียดทานภายใน ϕ (องศา)	
	เสนอโดย Peck	เสนอโดย Meyerhof
0 - 4	น้อยกว่า 28.5	น้อยกว่า 30
4 - 10	28.50 - 30.00	30 - 35
10 - 30	30.00 - 36.00	35 - 40
30 - 50	36.00 - 41.00	40 - 45
มากกว่า 50	มากกว่า 41	มากกว่า 45

หมายเหตุ สำหรับค่าซึ่งเสนอโดย Meyerhof

- ค่า ϕ ในตารางใช้กับ uniform sand
- ในกรณี silty sand ให้ลด ϕ ตามตารางลง 5 องศา
- ในกรณี wellgrade sand แล้วค่า ϕ จะสูงกว่าในตาราง
- ในกรณีที่ทรายปนกรวดให้เพิ่มค่า ϕ ขึ้น 5 องศา
- ในกรณีที่ทรายเม็ดละเอียดและทรายปนซิลท์จะต้องปรับแก้ค่า N เมื่อค่า N ที่วัดได้มากกว่า 15 ด้วยสูตร $N' = 15 + (1/2)(N - 15)$ โดย N เป็นค่าที่วัดได้ในสนามและ N' เป็นค่าที่นำไปใช้กับตาราง
- ในบางกรณีอาจจำเป็นต้องปรับแก้ค่า N ตามรูป 2.45 ตามวิธีของ Peck Hansen Thornburn(1974)

iii) Peck Hanson & Thornburn(1974)

ได้เสนอเส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง SPT(N) กับ ϕ ดังแสดงในรูป 2.9 ซึ่งค่า N ที่เอามาใช้หาค่า ϕ นี้จะต้องปรับแก้ค่า N ที่วัดได้ในสนาม เนื่องจากอิทธิพลของความดันประสิทธิผลจากน้ำหนักดินชั้นบนจากในรูป 2.45 ก่อน เพื่อเทียบกับค่า N เป็นค่ามาตรฐานเมื่อวัดที่ความกดดินประสิทธิผลมีค่า 1 ตัน/ฟุต² (หรือประมาณ 10 kN/m²) เพื่อนำไปหาค่า ϕ

iv) Parry(1977) เสนอสูตรเพื่อใช้ในการคำนวณกำลังรับหน่วยแรงต้านทานดังนี้

$$\phi = 25 + 28 \sqrt{N/6'_{v_0}} \dots \dots \dots (2.30)$$

เมื่อ $6'_{v_0}$ คือ ความดันประสิทธิผลจากน.ดินชั้นบน (ตัน/ตร.ฟุต)

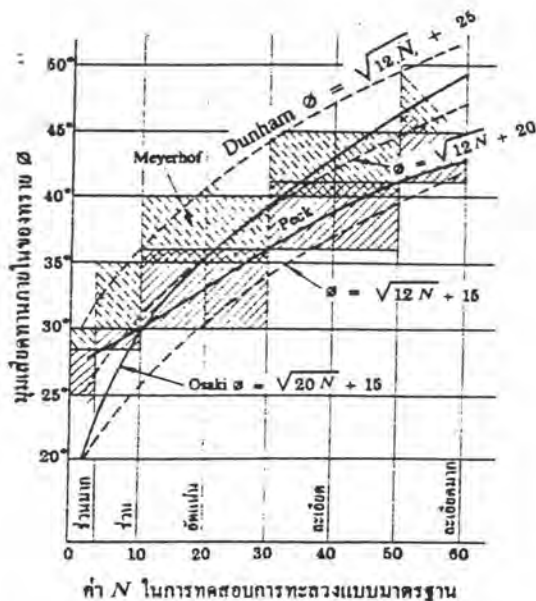
N คือ ค่าการทดสอบการทะลุทะลวงมาตรฐาน (Blow/ft)

ϕ คือ ค่า internal friction (องศา)

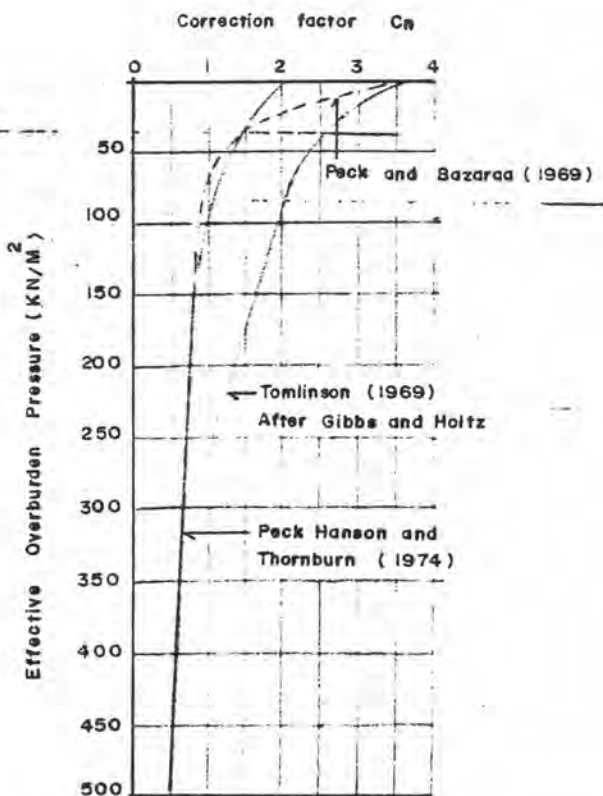
v) วีรนนท์(2526) ได้เสนอความสัมพันธ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์กลับผลการทดสอบน.บรรทุกเสาเข็มตอกในทรายปนดินเหนียว (clayey sand) ของชั้นดินกรุงเทพ ตามรูป 2.8 ดังนี้

$$\phi = 12.041 N^{0.162} \dots \dots \dots (องศา) \dots \dots \dots (2.31)$$

เมื่อ ϕ คือ ค่ามุมเสียดทานภายในสมมูลซึ่งรวมผลของ ϕ และ

รูปที่ 2.44 ความสัมพันธ์ระหว่างมุมเสียดทานภายใน ϕ กับค่า N ในทราย (Peck (1958), Meyerhof (1956))

รูปที่ 2.45 แพลตฟอร์มที่ใช้ปรับแก้ค่า N ในดิน cohesionless soil เนื่องจากอิทธิพลของความกดดันประสิทธิผลจากน้ำหนักดินชั้นบน ที่เสนอโดย Peck, Hansen และ Thornburn (1974)

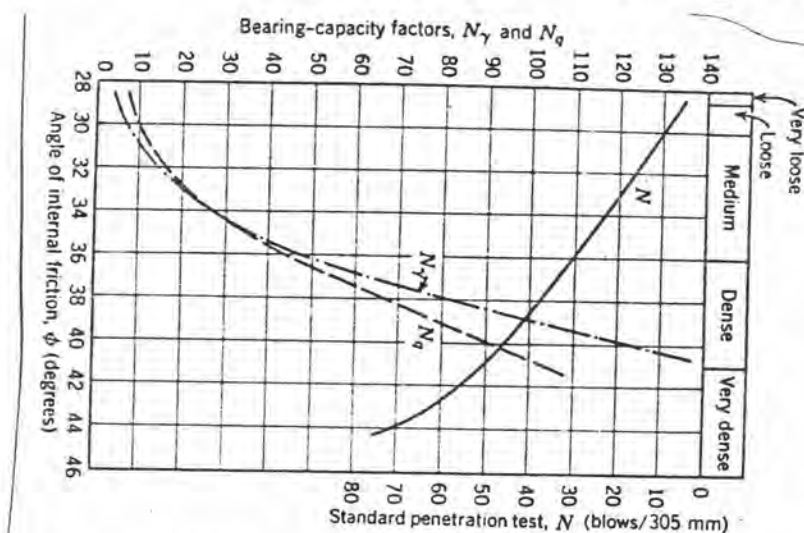
cไว้ด้วยกัน (องศา)

N คือ ค่าทะลุทะลวงมาตรฐานที่ยังไม่ปรับแก้ (ครึ่งต่อฟุต)

2.5.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับตัวประกอบวิสัยรับแรงทาน (Bearing capacity factor)

i) Peck, Hansen & Thornburn (1974)

ได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างค่า N_c, N_q กับ SPT(N) ดังแสดงในรูป 2.46

รูปที่ 2.46 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวประกอบรับแรงต้านปลายเสาเข็มและค่า N (SPT) กับค่ามุมเสียดทานภายใน (Peck, Hansen and Thornburn (1974))

2.5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับหน่วยแรงเสียดทานด้านข้างเสาเข็ม (skin friction) และหน่วยแรงต้านปลายเสาเข็ม (End bearing capacity)

i) Meyerhof (1956) เสนอความสัมพันธ์ระหว่าง SPT(N) กับ f_s , q_{ult} สำหรับเสาเข็มตอกไว้ดังนี้คือ

$$f_s = N_s / 50 \quad \dots \dots \dots (2.32)$$

$$= N_s / 100 \quad \dots \dots \dots (2.33)$$

f_s คือ หน่วยแรงเสียดทานวิบัติ (ตันต่อตร.ฟุต)

N คือ ค่า N เฉลี่ยตลอดความยาวของเสาเข็ม (Blow/ft)

- หมายเหตุ
- ใช้ค่าความปลอดภัยกับ F.S. เท่า 3
  - กรณี tapered driven pile ซึ่งตีลงมากกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ให้ใช้ค่าเท่ากับ 1.5 เท่าของค่าซึ่งเสนอตามสมการ(2.32)
  - กรณีเสาเข็มเจาะให้ใช้เพียง 1/2 ของค่าตามสมการ(2.32)
  - ตามสมการ 2.33 ค่า f_s จะมีค่าไม่เกิน 1 ตันต่อตารางฟุต
  - สมการ(2.32)และ(2.33)ใช้สำหรับเสาเข็มคอนกรีตและเสาเข็มเหล็กรูปตัว H ตามลำดับ

$$q_{ult} = 4Nb \quad \dots \dots \dots (2.34)$$

เมื่อ q_{ult} คือ หน่วยแรงวิบัติที่ปลายเสาเข็ม (ตัน/ตารางฟุต)

Nb คือ ค่า SPT(N) ของดินที่ปลายเสาเข็ม (Blow/ft)

ii) วีรนนท์(2526) ได้เสนอสมการความสัมพันธ์ระหว่าง ค่า SPT(N)กับ f_s และ q_u ของเสาเข็มคอนกรีตอัดแรงตอกในชั้นดินทรายปนดินเหนียวในชั้นดินกรุงเทพฯไว้ดังนี้คือ

$$f_s = 0.007 \ 6'_{v_0} \ N_s \quad (\text{ตัน/ตร.ม.}) \quad \dots \dots \dots (2.35)$$

$$q_b = 0.394 \ 6'_{v_0} \ N_b \quad (\text{ตัน/ตร.ม.}) \quad \dots \dots \dots (2.36)$$

เมื่อ $6'_{v_0}$ คือ ค่าเฉลี่ยของค่าความเค้นประสิทธิผลในแนวตั้งของดิน เฉพาะในชั้นดินทรายปนดินเหนียวจนถึงระดับปลายเสาเข็ม (ตัน/ตร.ม.)

N_s คือ ค่าเฉลี่ยของ SPT(N) ที่ไม่ต้องปรับแก้ตลอดความยาวของเสาเข็มในส่วนที่อยู่ชั้นทราย (Blow/ft)

N_b คือ ค่า SPT(N) ที่ไม่ต้องปรับแก้ที่ปลายเสาเข็ม

f_s และ q_b คือ หน่วยแรงผิ่วัดด้านข้างและหน่วยแรงด้านวิบัติ ปลายเสาเข็มตามลำดับ

2.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับค่า soil parameter ของ cohesive soil

แม้ว่าการเก็บตัวอย่างดิน cohesive soil เพื่อนำมาทดสอบหาค่า soil parameter โดยตรงสามารถกระทำได้ง่ายอย่างไรก็ตามในบางกรณีอาจจำเป็นต้องหาค่า soil parameter โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับค่า soil parameter เช่นกรณีดินมีระดับความลึกมากๆซึ่งการเก็บตัวอย่างกระทำได้ยาก เป็นต้น

2.5.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง SPT(N) กับกำลังรับหน่วยรับแรงอัดแบบไม่จำกัด (Unconfined compressive strength q_u) และกำลังรับ

หน่วยแรงเฉือนแบบไม่ระบายน้ำ (Undrained shear strength S_u)

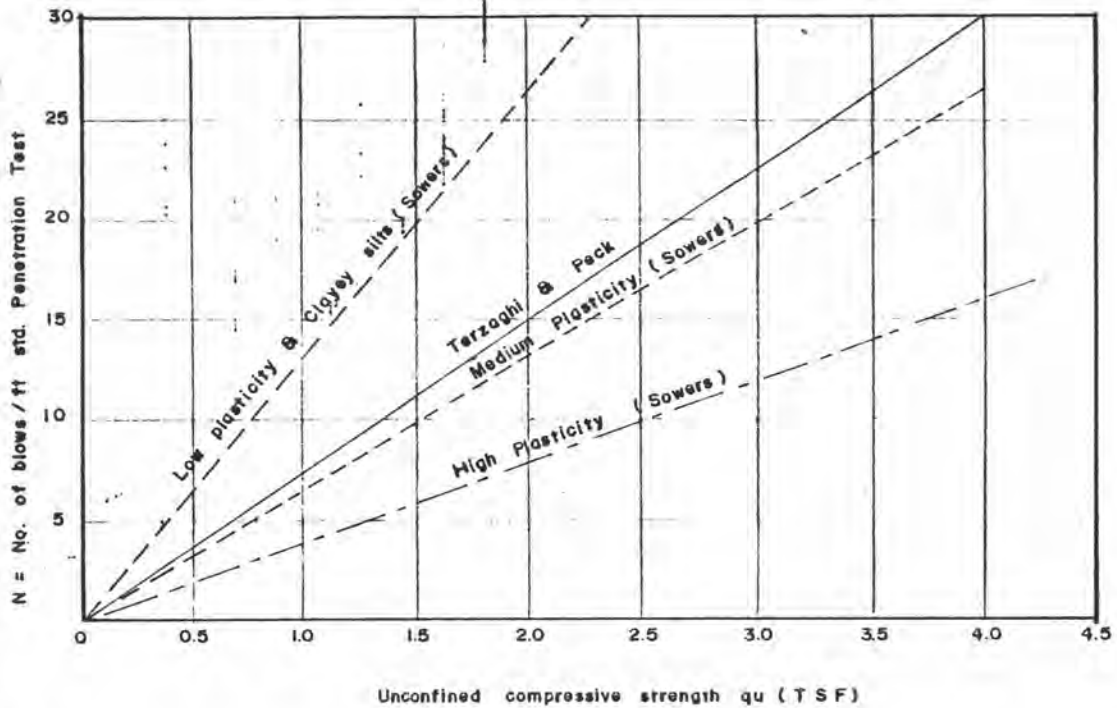
i) Terzaghi & Peck(1948) เสนอความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับ q_u ไว้คือ

$q = 0.12$ ถึง $0.13N$ หรือประมาณ $N/8$ ksc ดังแสดงในตาราง 2.5

ตารางที่ 2.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่า N กับ q_u

ค่า N (Blow/ft)	q_u (ksc)	consistency
น้อยกว่า 2	น้อยกว่า 0.25	very soft
2 - 4	0.25 - 0.50	soft
4 - 8	0.50 - 1.00	medium
8 - 15	1.00 - 2.00	stiff
15 - 30	2.00 - 4.00	very stiff
มากกว่า 30	มากกว่า 4.00	hard

ii) Sower(1961) เสนอความสัมพันธ์ระหว่างค่า SPT(N) กับ q_u โดยแยกความสัมพันธ์ตาม plasticity ของดินดังแสดงในรูป 2.48 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบกับค่าซึ่งเสนอโดย Terzaghi & Peck(1948) ด้วย

รูปที่ 2.47 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่า q_u กับค่า N (SPT) ของดินเหนียว
เสนอโดย Sowers(1961) NAVDOCKS DM - 7

iii) วีรนนท์(2526) เสนอความสัมพันธ์
ระหว่าง SPT(N) กับ q_u สำหรับงานออกแบบเสาเข็มของชั้นดินเหนียวแข็งชั้น
แรกในกรุงเทพฯไว้ดังนี้

$$\text{กรณี CH} : q_u = 0.1374 N \text{ ksc.} \dots\dots\dots (2.37)$$

$$\text{กรณี CL} : q_u = 0.1035 N \text{ ksc.} \dots\dots\dots (2.38)$$

2.5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง SPT(N) กับหน่วยแรงฝืด
ด้านข้างเสาเข็ม (skin friction f_s),
หน่วยแรงต้านปลายเสาเข็ม (End bearing
capacity q_p)

i) Meyerhof (1956) เสนอความสัมพันธ์
ระหว่าง SPT(N) กับ f_s สำหรับเสาเข็มตอกไว้คือ

$$f_s = 2N \quad (\text{kN/m}^2) \quad \dots \dots \dots (2.39)$$

โดย f_s มีค่าไม่เกิน 100 kN/m^2

ii) วีรนนท์ (2526) เสนอความสัมพันธ์
ระหว่าง SPT(N) กับ f_s และ q_b สำหรับเสาเข็มควรถอกในชั้นดินเหนียว
แข็งชั้นแรกที่กรุงเทพฯ ดังนี้

$$f_s = 0.28 N_s \quad (\text{ตัน/ตร.ม.}) \quad \dots \dots \dots (2.40)$$

$$q_b = 5.75 N_b \quad (\text{ตัน/ตร.ม.}) \quad \dots \dots \dots (2.41)$$

เมื่อ N_s คือ ค่าเฉลี่ยของ SPT(N) ของชั้นเหนียวดินแข็งตลอดความยาว
ของเสาเข็ม (Blow/ft)

N_b คือ ค่า SPT(N) ที่ชั้นดินเหนียวแข็งตรงปลายเสาเข็ม (Blow/ft)

f_s และ q_b คือ หน่วยแรงสี่มิติด้านข้างและหน่วยแรงด้านมิติ
ปลายเสาเข็มตามลำดับ (ตันต่อตร.ม.)